Rok XV. Nr. 30.

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 31. grudnia 1911.

L. 15.622/III.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej w sprawie kursu nauki koszykarstwa galanteryjnego.

C. k. Rada szkolna krajowa zamierza w porozumieniu z Wydziałem krajowym urządzić w krajowej centralnej szkole koszykarskiej we Lwowie, w czasie od 1. lutego do 30. czerwca 1912 kurs nauki koszykarstwa galanteryjnego dla ośmiu nauczycielek szkół ludowych pospolitych i wydziałowych, chcących wykształcić się w wykonywaniu galanteryjnych robót koszykarskich.

Nauczycielki przyjęte otrzymają na czas trwania kursu urlop a nadto przyznane im będą zasiłki miesięczne po 50 koron tudzież zwrot kosztów podróży do Lwowa i z powrotem.

O przyjęcie na ten kurs mogą się ubiegać przedewszystkiem stałe nauczycielki szkół ludowych pospolitych i wydziałowych z takich miejscowości, w których zaprowadzenie nauki koszykarstwa galanteryjnego jest możliwe i pożądane ze względu na warunki miejscowe i w których nadto będą zapewnione ze strony czynników miejscowych materyały potrzebne do nauki wyrobów galanteryjno-koszykarskich.

Podania o przyjęcie na ten kurs należy wnosić do c. k. Rady szkolnej krajowej najpóźniej do dnia 15. stycznia 1912 za pośrednictwem przełożonej c. k. Rady szkolnej okręgowej, a do podania dołączyć tabelę kwalifikacyjną, wypełnioną we wszystkich rubrykach i deklaracyę, w której ubiegająca się o przyjęcie ma wyraźnie oświadczyć, że obowiązuje się kurs ukończyć a następnie udzielać w szkole, w której pracuje,

nauki koszykarstwa galanteryjnego za zwykłem wynagrodzeniem za godziny nadobowiązkowe.

Zarząd szkoły przedkładając zgłoszenia nauczycielek c. k. Radzie szkolnej okręgowej winien wedle możności dołączyć także deklaracyę Rady szkolnej miejscowej, z której możnaby nabrać przekonania, że nauka koszykarstwa galanteryjnego w danej szkole dozna ze strony czynników miejscowych należytego poparcia i opieki.

Deklaracya taka powinna obejmować następujące oświadczenia:

1. że jest życzeniem Rady szkolnej miejscowej, aby w danej szkole zaprowadzono naukę koszykarstwa galanteryjnego jako przedmiotu nadobowiązkowego:

2. że Rada szkolna miejscowa lub inne czynniki miejscowe zobowiązują się dostarczyć materyałów do nauki koszykarstwa galanteryjnego w szkole jakoteż szaf na skład materyałów, narzędzi i przyborów.

C. k. Rada szkolna krajowa zaopatrzy dane szkoły w narzędzia i przybory do nauki koszykarstwa galanteryjnego kosztem krajowego funduszu szkolnego.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

We Lwowie, dnia 27. grudnia 1911.

Za c. k. Namiestnika

Dembowski.

Wiadomości osobiste.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 25. grudnia 1911 raczył najmiłościwiej nadać referentom spraw administracyjnych i ekonomicznych w c. k. Radzie szkolnej krajowej: Radcy Namiestnictwa dr. Stanisławowi Okęckiemu order żelaznej korony III. klasy, a Staroście Józefowi Gawin Niesiołowskiemu krzyż kawalerski orderu Franciszka Józefa.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 29. listopada 1911 raczył najmiłościwiej zezwolić na utworzenie z dniem 1. stycznia 1912 nowego c. k. Starostwa z siedzibą urzędową w Radziechowie.

Starostwo to obejmować będzie należący dotychczas do powiatu politycznego kamioneckiego powiat sądowy radziechowski i część należącego do powiatu politycznego brodzkiego powiatu sądowego łopatyńskiego.

Dla powstającego stąd w myśl § 1. ustawy z dnia 26. czerwca 1899 Dz. u. kr. Nr. 84 nowego okręgu szkolnego wchodzi równocześnie w życie c. k. Rada szkolna okręgowa w Radziechowie.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty systemizował posadę c. k. inspektora szkolnego okręgowego w Radziechowie, zwijając równocześnie drugą posadę inspektora szkolnego okręgowego w Kamionce.

Kierownictwo c. k. Starostwa w Radziechowie poruczono dr. Tadeuszowi Konckiemu, sekretarzowi c. k. Namiestnictwa, który też z urzędu swego obejmuje funkcye Przewodniczącego c. k. Rady szkolnej okręgowej w Radziechowie.

Nadzór nad szkołami ludowemi w nowym okręgu szkolnym poruczyła Rada szkolna krajowa Janowi Leitnerowi dotychczasowemu zastępcy c. k. inspektora szkolnego okręgowego w Kamionce strumiłowej. Nadto zatwierdziła wybór ks. Zygmunta Scherffa, miejscowego proboszcza, na duchownego członka obrządku rzymsko-katolickiego, ks. Dymitra Josyfowicza, proboszcza w Środopolcach, na duchownego członka obrządku grecko-katolickiego, Franciszka Mrozowskiego, dyrektora Kasy zaliczkowej w Radziechowie na delegata Rady powiatowej w Kamionce, ks. Błażeja Janora, proboszcza w Łopatynie na delegata Rady powiatowej w Brodach, a zarazem wyznaczyła Jana Oryszkiewicza, dyrektora szkoły wydziałowej męskiej w Radziechowie, na reprezentanta zawodu nauczycielskiego do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Radziechowie.

JE. Pan Minister Wyznań i Oświaty przyznał VII. klasę rangi następującym profesorom szkół średnich:

Tadeuszowi Cwojdzińskiemu w gimnazyum w Brzeżanach; ks. Polieuktowi Kmitowi w gimnazyum w Drohobyczu; Janowi Bieli w filii w gimnazyum VII. we Lwowie; Edwardowi Kozłowskiemu w gimnazyum w Podgórzu; Janowi Malinowskiemu, ks. Janowi Sawczynowi i Aleksemu Jaremie w gimnazyum z ruskim językiem wykładowym w Przemyślu; Michałowi Konstantynowiczowi w gimnazyum I. z polskim językiem wykładowym w Stanisławowie; Adolfowi Gawalewiczowi w gimnazyum I. z polskim językiem wykładowym w Tarnopolu; ks. Zygmuntowi Karasiowi w gimnazyum w Wadowicach; ks. dr. Franciszkowi Świderskiemu w I. szkole realnej w Krakowie; radcy szkolnemu Antoniemu Mazanowskiemu w gimnazyum III. w Krakowie i Władysławowi Latoszyńskiemu w gimnazyum IV. we Lwowie.

J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty przyznał ks. Tomaszowi Borodajkiewiczowi, profesorowi c. k. szkoły realnej w Tarnopolu, VIII. klasę rangi.

J. E. Pan Minister robót publicznych nadał Józefowi Skotnicy, nauczycielowi c. k. szkoły przemysłu drzewnego w Zakopanem, tytuł profesora.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła wybór:

Ignacego Kranza, dyrektora gimnazyum w Podgórzu, na zastępcę przewodniczącego c. k. Rady szkolnej okręgowej w Podgórzu;

Stanisława hr. Stadnickiego i Jana Marsa na delegatów Rady powiatowej do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Mościskach;

Stanisława Lachowicza na delegata Rady powiatowej do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Jaworowie;

Feliksa Koczura, nauczyciela 4-klasowej szkoły w Milówce, na reprezentanta zawodu nauczycielskiego do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Żywcu;

Władysława Roszka, nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Olczy, na reprezentanta zawodu nauczycielskiego do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Nowym Targu;

Józefa Łopatyńskiego, nauczyciela kierującego 5-klasowej szkoły w Tarnobrzegu, na reprezentanta zawodu nauczycielskiego do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Tarnobrzegu;

Ignacego Korzenia, nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Kąclowej, na reprezentanta zawodu nauczycielskiego do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Grybowie.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała inżyniera Kazimierza Drewnowskiego, adjunkta c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie, nauczycielem w c. k. szkole przemysłowej we Lwowie i przyznała mu na mocy upoważnienia J. E. Pana Ministra robót publicznych VIII. klasę rangi.

C. k. Rada szkolna krajowa zatwierdziła w zawodzie nauczycielskim i nadała tytuł c. k. profesora następującym rzeczywistym nauczycielom szkół średnich:

Władysławowi Michalskiemu w szkole realnej w Wieliczce; Józefowi Lamberowi w gimnazyum w Myślenicach; Wilhelmowi Urbanickiemu w gimnazyum św. Anny w Krakowie; Władysławowi Piskozubowi w gimnazyum w Trembowli; Antoniemu Wołk-Łaniewskiemu w szkole realnej w Tarnopolu.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała w szkołach ludowych:

Maryę Morgensternównę i Maryę Bandrowską nauczycielkami 6-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej im. św. Scholastyki w Rzeszowie;

S. Leokadyę Rajczakównę nauczycielką 6-klasowej szkoły żeńskiej w Rawie ruskiej;

Zofię Marconiównę nauczycielką kierującą, Stefanię Chmielakównę i Matyldę Nowakównę nauczycielkami 5-klasowej szkoły żeńskiej w Zakopanem;

Stefana Bałuka nauczycielem 5-klasowej szkoły męskiej w Zakopanem;

ks. dr. Mirona Kostyszyna nauczycielem religii grecko-katolickiej 5-klasowej szkoły męskiej w Przemyślanach;

Modestę Szczęsnowiczównę nauczycielką 5-klasowej szkoły w Bursztynie.

Nauczycielami kierującymi szkół 2-klasowych:

Michała Szczygła w Gierałtowicach; Mateusza Wrześniowskiego w Otałęży; Edwarda Małeskiego w Chorzelowie; Józefa Jarmułę w Zarówniu; Jana Stefana w Tuszowie narodowym; Jana Zielińskiego w Winiarach.

Nauczycielkami szkół 2-klasowych:

Janinę Rutowską w Tuszowie narodowym; Kazimierę Ziembicką w Waksmundzie; Maryę Smajdównę w Chorzelowie; Apolonię Kroczyńską w Mokrzyskach; Ludwikę Zielińską w Winiarach.

Nauczycielami i nauczycielkami szkół 1-klasowych:

Pelagię Polończykową w Stryszowej; Maryę Tarnawską w Raniowicach; Adama Kuźniarskiego w Płazie; Michała Lisotę w Szpilczynie ad Bobrka; Zuzannę Palczyńską w Bertnikach; Edwarda Perlaka w Korniaktowie; Pawła Petruniowa w Budzynie; Jana Delkiewicza w Bilce; Jana Pchaika w Łojowej; Stanisława Pyzika w Grudnie kępskiej; Maryę Sokulską w Wiktorówce; Karolinę Aleksandrowiczównę w Nadorożniowie; Franciszka Kordasa w Zaturzynie; Leopolda Petelaka w Ostałowicach.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła:

Henryka Szczepkę nauczyciela kierującego, Ludwika Sitkę, Feliksa Kica, Władysława Guzika i Kazimierza Dudrewicza nauczycieli 5-klasowej szkoły męskiej na równorzędne posady do 6-klasowej szkoły męskiej w Brzesku;

Marcelego Ciska nauczyciela kierującego, Maryę Ciskową, Karolinę Zajączkowską i Jadwigę Zaleską nauczycielki 5-klasowej szkoły żeńskiej na równorzędne posady do 6-klasowej szkoły żeńskiej w Brzesku;

Leokadyę Szałaśną nauczycielkę kierującą, Adelę Maerzównę, Zofię Przygrodzką, Wandę Chodorowską i Annę Piotrowską nauczycielki 5-klasowej szkoły żeńskiej na równorzędne posady do 6-klasowej szkoły żeńskiej w Andrychowie;

ks. Józefa Orła nauczyciela religii rzymsko-katolickiej, Piotra Słapę, Walentego Staszla i Michała Lubelskiego nauczycieli 5-klasowej szkoły mieszanej w Zakopanem na równorzędne posady do 5-klasowej szkoły męskiej w Zakopanem;

Zofię Kaszelewską i Helenę Stanowską nauczycielki 5-klasowej szkoły mieszanej w Zakopanem na równorzędne posady do 5-klasowej szkoły żeńskiej w Zakopanem;

Wiktoryę Lubowiczównę nauczycielkę 4-klasowej szkoły w Toustem na równorzędną posadę do szkoły w Stojanowie;

Łucyę Jaworkową nauczycielkę 4-klasowej szkoły w Gołogórach na równorzędną posadę do 4-klasowej szkoły w Jezierzanach;

Józefa Marcińca nauczyciela 4-klasowej szkoły w Albigowej na równorzędną posadę do 2-klasowej szkoły w Jelnej;

Teofilę Krzysikównę nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Oleśnie na równorzędną posadę do 4-klasowej szkoły w Oleśnie;

Helenę Doroszównę nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Rosochach na równorzędną posadę do szkoły w Ubiniu;

Józefa Kubickiego nauczyciela 1-klasowej szkoły w Białokiernicy na równorzędną posadę do szkoły Uhercach;

Kornela Posadzkiego nauczyciela 1-klasowej szkoły w Orawie na równorzędną posadę do szkoły w Lecówce (zamiast do Bełejowa);

Wiktora Błażewskiego nauczyciela 1-klasowej szkoły w Borku nowym na równorzędną posadę do szkoły im. król. Jadwigi w Niechobrzu;

Franciszkę Siekierską nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Łazanach na posadę nauczycielki do 1-klasowej szkoły w Lednicy niemieckiej;

Julię Mozerównę nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Kamienopolu, przydzieloną do szkoły w Łanach sokołowskich, na równorzędną posadę do szkoły w Siedleczce;

Laurę Zelmanowiczową nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Szczytowcach na równorzędną posadę do szkoły w Pieńkowcach;

Józefę Füllerównę nauczycielkę 1-klasowej szkoły w Soli na równorzędną posadę do szkoły w Kąsnie dolnej;

Andrzeja Słodyka nauczyciela 1-klasowej szkoły w Klęczanach na równorzędną posadę do szkoły w Wiśniowej.

C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła w stan spoczynku:

Karola Moosa nauczyciela 3-klasowej szkoły wydziałowej męsklej im. Staszica we Lwowie;

Joannę Maywaltównę nauczycielkę kierującą 4-klasowej szkoły żeńskiej im. Kościuszki we Lwowie;

Maryę Lalicką nauczycielkę 4-klasowej szkoły w Padwi narodowej,

Albina Skoczyńskiego nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Tuczempach;

Wincentego Łapczaka nauczyciela 2-klasowej szkoły w Kniażem;

Maryę Krausównę nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Zagóreczku;

Helenę Buglową nauczycielkę 2-klasowej szkoły w Dąbrowicy;

Piotra Kostyszyna nauczyciela 1-klasowej szkoły w Litiatynie;

Adama Krasickiego nauczyciela 1-klasowej szkoły w Ostrowczyku polnym;

Juliana Grabiankę nauczyciela 1-klasowej szkoły w Remizowcach.

Zmarli:

Marya Lang stała nauczycielka 1-klasowej szkoły w Okopach w okręgu borszczowskim, zmarła dnia 4. grudnia b. r. w 39. roku życia a w 16. roku służby;

Władysław Mrówczyński stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Rypnem w okręgu dolińskim, zmarł dnia 26. listopada b. r. w 55. roku życia a w 22. roku służby;

Michał Pasicka stały nauczyciel kierujący 2-klasowej szkoły w Mogielnicy starej w okręgu trembowelskim, zmarł dnia 3. grudnia b. r. w 42. roku życia a w 22. roku służby;

Edward Wajda stały nauczyciel 1-klasowej szkoły w Łężanach w okręgu krośnieńskim, zmarł dnia 9. grudnia b. r. w 35. roku życia a w 13. roku służby;

Stefania Martynówna stała nauczycielka 1-klasowej szkoły w Wiśniowczyku w okręgu przemyślańskim, zmarła dnia 30. listopada b. r. w 34. roku życia a w 14. roku służby.

Władze wyznaniowe zamianowały na trzechletni okres funkcyjny t. j. na czas od roku szkolnego 1911/12 do końca roku szkolnego 1913/14 komisarzami i egzaminatorami do egzaminu z nauki religii przy komisyach egzaminacyjnych dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych, a mianowicie:

A) Ordynaryat Metropolitalny obrz. grecko-katol. we Lwowie:

1. We Lwowie: komisarzem ks. Andrzeja Bieleckiego wikarego generalnego, Oficyała-Archipresbytera i Mitrata oraz prepozyta kapituły metropolitalnej, egzaminatorami ks. Eugeniusza Huzara katechetę c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego i ks. Jana Rudowicza katechetę c. k. seminaryum nauczycielskiego żeńskiego we Lwowie;

2. w Tarnopolu: komisarzem ks. kanonika i proboszcza Włodzimierza Gromnickiego, egzaminatorem ks. Jakóba Wacyka katechetę c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego;

3. w Brzeżanach: komisarzem ks. kanonika i proboszcza Teodora Kordubę, egzaminatorem ks. Bazylego Dubickiego katechetę gimnazyalnego.

B) Ordynaryat biskupi obrz. gr.-kat. w Stanisławowie:

1. W Stanisławowie: komisarzem Archipresbytera kapituły ks. Mitrata Jana Horodyjewskiego, egzaminatorem ks. Jana Porajkę katechetę c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego;

2. w Zaleszczykach komisarzem ks. proboszcza Eliasza Czarnodoła, egzaminatorem ks. Włodzimierza Stefanowicza katechetę c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego;

3. w Buczaczu: komisarzem ks. proboszcza Dyonizego Nestajkę, egzaminatorem ks. Adryana Dobrzańskiego katechetę gimnazyalnego;

4. w Kołomyi: komisarzem ks. proboszcza i dziekana Aleksandra Rusina, egzaminatorem ks. Mikołaja Hryniowskiego katechetę żeńskiej szkoły wydziałowej.

C) Ordynaryat biskupi obrz. gr.-kat. w Przemyślu:

1. W Przemyślu: komisarzem ks. Prałata-scholastyka Jana Wójtowicza, egzaminatorem ks. Maksyma Kopkę katechetę c. k. seminaryum nauczycielskiego żeńskiego;

2. w Krakowie: komisarzem ks. proboszcza Piotra Lewickiego, egzaminatorem ks. wikarego Jana Uruskiego;

3. w Tarnowie: komisarzem ks. proboszcza Piotra Lewickiego, egzaminatorem ks. Jana Kamińskiego proboszcza w Zalesiu;

4. w Rzeszowie: komisarzem ks. proboszcza Dyonizego Węgrzynowicza, egzaminatorem ks. Jana Kamińskiego proboszcza w Zalesiu;

5. w Samborze: komisarzem ks. Hilaryona Gmitryka katechetę gimnazyalnego, egzaminatorem ks. Michała Ortyńskiego katechetę c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego;

6. w Krośnie: komisarzem ks. Teodora Merenę proboszcza w Rzepienniku, egzaminatorem ks. Jana Mudrego proboszcza w Bonarówce;

7. w Sokalu: komisarzem ks. proboszcza Bazylego Lewickiego, egzaminatorem ks. Aleksego Hrycyka katechetę seminaryum nauczycielskiego;

8. w Jaśle: komisarzem ks. Maksymiliana Durkota proboszcza w Olchówce, egzaminatorem ks. Aleksandra Howdę proboszcza w Bodnarce.

D) Ewangelicka Superintendantura wyznania augsburskiego i helweckiego:

W Krakowie: komisarzem Jana Maurizio kuratora gminy ewangelickiej, egzaminatorem Karola Michejdę proboszcza ewangelickiego.

E) Zwierzchności gmin wyznaniowych izraelickich wyznaczyły do egzaminu z nauki religii przy komisyach egzaminacyjnych dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych:

1. W Bochni: delegatem Oziasa Schlossera, egzaminatorem Mojżesza Landfischa nauczyciela religii;

2. w Brzeżanach: delegatem Abę Szumera, egzaminatorem dr. Mojżesza Szenkera adwokata w Brzeżanach;

3. w Jaśle: delegatem Dawida Leibę Wernera, egzaminatorami Akiwę Hoffmana i Chaima Hirscha Dillera, nauczycieli religii w szkołach wydziałowych;

4. w Krakowie: delegatem dr. Leona Fischlowitza, egzaminatorami dr. Dawida Künstlingera i Dawida Rosenmanna nauczycieli religii w tamtejszych szkołach średnich;

5. w Krośnie: delegatem Mechla Hirschfelda, egzaminatorem Mojżesza Schnapka nauczyciela religii;

6. w Samborze: delegatem rabina Arona Lewina, egzaminatorem Marka Singera nauczyciela religii w szkołach wydziałowych;

7. w Stanisławowie: delegatem dr. Eliasza Fischlera, egzaminatorem dr. Meiera Weissberga nauczyciela religii;

8. w Tarnowie: delegatem Marka Dawida Brandstettera, egzaminatorami rabina Abrahama Schnura i Zygmunta Bleiweissa nauczycieli religii.

C. k. Rada szkolna krajowa przyznała remuneracye za najlepsze rozprawy metodyczne, ogłoszone w sprawozdaniach szkół średnich za rok szkolny 1910/11:

Stanisławowi Rzepińskiemu, dyrektorowi gimnazyum I. w Nowym Sączu; profesorom i rzeczywistym nauczycielom: Michałowi Hrycakowi w gimnazyum IV. we Lwowie; Maryanowi Piątkiewiczowi w gimnazyum II. z polskim językiem wykładowym w Stanisławowie; Franciszkowi Sokołowskiemu w gimnazyum w Stryju; Adamowi Rybińskiemu w gimnazyum II. z polskim językiem wykładowym w Tarnopolu; Henrykowi Gaworowi w gimnazyum w Wadowicach; Bronisławowi Kielskiemu w I. szkole realnej w Krakowie; dr. Janowi Stockowi w II. szkole realnej we Lwowie; Teodorowi Hrycakowi w szkole realnej w Stanisławowie; Emilianowi Terleckiemu w szkole realnej w Tarnopolu.

Nadto uznała Rada szkolna krajowa rozprawę Eugeniusza Grosa, egzaminowanego zastępcy nauczyciela w II. szkole realnej w Krakowie, za pożyteczny przyczynek do metodyki nauki rysunków i poleciła Dyrekcyi wyrazić mu w jej imieniu uznanie.

Na kurs parasolnictwa, urządzony staraniem Ligi pomocy przemysłowej we Lwowie w czasie od 8. stycznia do 15. marca 1912, powołała c. k. Rada szkolna krajowa następujące nauczycielki:

Maryę Chudzikównę z Jaryczowa (Lwów zam.); Eleonorę Haudekównę z Zimnejwody (Lwów zam.); Jadwigę Janicką z Trembowli; Adolfinę Krysównę z Markowej (Przeworsk); Maryę Kwapińską z Oryszkowiec (Husiatyn); Maryę Kowalską z Szeparowiec (Kołomyja); Annę Marconi z Milówki (Żywiec); Anielę Milbergerową z Przemyśla; Olgę Mosiewiczową z Leżajska (Łańcut); Helenę Marszycką ze Staregomiasta (Łańcut); Katarzynę Nebelczukównę z Sokolnik (Lwów zam.); Maryę Napurkównę z Czerniawy (Mościska); Eleonorę Przepiórską z Tylicza (Nowy Sącz); Maryę Pilecką z Przemyśla; Maryę Zielińską z Bieńczyc (Kraków zam.).

Na podstawie art. 11. ustawy z dnia 23. kwietnia 1911 Dz. u. kr. Nr. 72 c. k. Rada szkolna krajowa za zgodą Wydziału krajowego przesunęła na razie następujące miejscowości do wyższej klasy płac nauczycielskich:

Z klasy III. do II. Borysław (okręg Drohobycz); Tustanowice z Wolanką (Drohobycz); Zakopane (Nowy Targ).

Z klasy IV. do II. Kleparów, Zamarstynów, Zniesienie (okręg lwowski zamiejski).

Z klasy IV. do III. Iwonicz (Krosno); Knihinin wieś i kolonia (Stanisławów); Kulparków (Lwów zam.); Posada górna (Sanok); Posada olchowska (Sanok); Rabka (Myślenice); Swoszowice (Podgórze); Szczawnica (Nowy Targ); Truskawiec (Drohobycz); Winniki (Lwów zam.); Zabłocie (Żywiec); Borek fałęcki (Podgórze).

Organizacya szkół.

C. k. Rada szkolna krajowa wyłączyła orzeczeniem do l. 13.782 gminy Kurdwanów i Wróblowice w okręgu podgórskim z zakresu szkolnego w Swoszowicach i zorganizowała osobne 1-klasowe szkoły w Kurdwanowie i w Wróblowicach.

C. k. Rada szkolna krajowa zorganizowała orzeczeniem do l. 13.758 1-klasową szkołę w Jastrzębi w górnej części wsi w okręgu grybowskim.

C. k. Rada szkolna krajowa przekształciła orzeczeniami:
l. 11631 4-klasową szkołę ludową żeńską im. Piramowicza we Lwowie na 3-klasową szkołę wydziałową żeńską połączoną z 4-klasową szkołą pospolitą;
l. 13691 2-klasową szkołę w Strzelcach wielkich w okręgu brzeskim na 4-klasową;
l. 13714 2-klasową szkołę w Golcowej w okręgu brzozowskim na 4-klasową;
l. 13797 2-klasową szkołę w Kwaczale w okręgu chrzanowskim na 4-klasową.

1-klasowe szkoły ludowe na 2-klasowe:
l. 13495 w Hadlach szklarskich w okręgu rzeszowskim;
l. 13534 w Paczółtowicach w okręgu chrzanowskim;
l. 13564 w Siedliskach w okręgu przemyskim;
l. 13566 w Marszowicach w okręgu bocheńskim;
l. 13625 w Rudzie kameralnej w okręgu brzeskim;
l. 13665 w Jarocinie w okręgu niskim;
l. 13852 w Tworkowej w okręgu brzeskim;
l. 13859 w Błotni w okręgu przemyślańskim.

Książki szkolne, do bibliotek i przybory naukowe.

Wskutek przedłużenia kontraktu, zawartego z Zakładem narodowym im. Ossolińskich o wydawnictwo polskich książek szkolnych, obniżone zostały ceny polskich książek szkolnych, wydawanych przez to wydawnictwo w ten sposób, że książki:

1. Dzieje biblijne, zamiast 1 K kosztować będą 90 h;
2. Szkółka dla młodzieży część IV. zamiast 1 K kosztować będzie 90 h;
3. Trzecia książka do czytania, zamiast 1 K kosztować będzie 90 h;
4. Książka do czytania na V. i VI. klasę szkół ludowych męskich, zamiast 1 K 20 h kosztować będzie 1 K 10 h;
5. Rachunki dla szkół ludowych część III. zamiast 30 h kosztować będą 26 h;

6. a) Rachunki dla szkół ludowych część IV. zamiast 40 h kosztować będą 35 h.; b) Rachunki dla szkół ludowych część IV. (dawna) zamiast 20 h kosztować będą 16 h;

7. Nauka stylu dla szkół wydział. żeńsk., zamiast 80 h kosztować będzie 70 h;

8. Początki nauki języka niem. na kl. III. zamiast 60 h kosztować będą 54 h;

9. Początki nauki języka niem. na kl. IV. zamiast 80 (75) h kosztować będą 70 h;

10. Wiadomości z nauki geografii dla szkół wydziałowych. zamiast 1 K kosztować będą 90 h;

11. Podręcznik do nauki religii żydowskiej, zamiast 20 h kosztować będzie 15 h.

Równocześnie zniżyła c. k. Rada szkolna krajowa ceny książek szkolnych ruskich, wydawanych w c. k. Wydawnictwie książek szkolnych w gmachu c. k. Namiestnictwa w następujący sposób:

1. Istoryja biblijna, zamiast 1 K kosztować będzie 90 h;
2. Szkoła narodna czast. IV., zamiast 1 K kosztować będzie 90 h;
3. Rachunky dla szkił narodnych czast' III. zamiast 30 h kosztować będą 26 h;
4. Rachunky dla szkił narodnych czast' IV. zamiast 40 h kosztować będą 35 h;
5. Poczatki nauky nimeckoho jazyka dla III. kl., zamiast 60 h kosztować będą 54 h;
6. Poczatky nauky nimeckoho jazyka dla IV. kl., zamiast 80 h kosztować będą 70 h.

Zniżenie powyższe wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1912.

C. k. Rada szkolna krajowa zaliczyła książkę p. t. „Dr. Roman Jamrógiewicz i Kazimierz Strutyński. Geometrya poglądowa, stopień niższy. We Lwowie. Nakładem K. S. Jakubowskiego“ — w poczet książek dozwolonych do użytku w szkołach średnich. Cena egzemplarza 3 K.

C. k. Rada szkolna krajowa zaliczyła książkę p. t. „Dr. Maryan Reiter. Czytania polskie dla klasy drugiej szkół średnich, z 90 ilustracyami. Lwów 1911. Nakładem K. S. Jakubowskiego“ — w poczet książek dozwolonych do użytku w szkołach średnich. Cena egzemplarza 3 K 40 h.

C. k. Rada szkolna krajowa zaliczyła książkę p. t. „Dr. Tadeusz Wiśniowski. Zasady mineralogii i geologii dla klas wyższych. We Lwowie 1912. Nakładem K. S. Jakubowskiego“ — w poczet książek dozwolonych do użytku w szkołach średnich. Cena egzemplarza 3 K.

C. k. Rada szkolna krajowa zaliczyła książkę p. t. „Dr. Ludwik Bykowski. Wskazówki do zajęć praktycznych z dziedziny zootomii. We Lwowie 1911. Nakładem K. S. Jakubowskiego“ — w poczet książek pomocniczych dozwolonych do użytku w szkołach średnich. Cena egzemplarza 80 h.

C. k. Rada szkolna krajowa zaleca książeczki p. t. „Przewodnik metodyczny do nauki rachunków, zastosowany do nowych podręczników szkolnych. Część I. i II. Opracował Wiktor Krzanowski, dyrektor szkoły wydziałowej męskiej im. św. Stanisława Kostki w Przemyślu. Cena egzemplarza oprawnego 1 K 20 h“ — do bibliotek nauczycielskich.

C. k. Rada szkolna krajowa poleca liczydło pomysłu Bronisława Dobrowolskiego nauczyciela szkoły ludowej w Wolance w okręgu drohobyckim, do użytku w szkołach ludowych pospolitych jako środek pomocniczy przy nauce rachunków na stopniu I.

Wiadomości statystyczne.

Wynik egzaminów kwalifikacyjnych odbytych w terminie wiosennym i jesiennym 1911 roku.

a) *Egzamina kwalifikacyjne na nauczycieli szkół ludowych:*

Komisya egzaminacyjna:	Egzamin pełny składało			Otrzymało patenta kwalifikacyjne			Reprobowano		
	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet	razem
w Bochni	19	34	53	17	31	48	2	3	5
w Brzeżanach	6	12	18	6	12	18	—	—	—
w Buczaczu	18	20	38	15	20	35	3	—	3
w Jaśle	3	9	12	3	8	11	—	1	1
w Kołomyi	19	13	32	19	13	32	—	—	—
w Krakowie	53	156	209	49	149	198	4	7	11
w Krośnie	9	9	18	9	9	18	—	—	—
we Lwowie	79	129	208	76	129	205	3	—	3
w Przemyślu	94	189	283	91	182	273	3	7	10
w Rzeszowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
w Samborze	28	46	74	24	46	70	4	—	4
w Sokalu	13	7	20	12	7	19	1	—	1
w Stanisławowie . .	49	32	81	46	30	76	3	2	5
w Tarnopolu	29	24	53	28	18	46	1	6	7
w Tarnowie	11	13	24	10	13	23	1	—	1
w Zaleszczykach . . .	22	16	38	22	16	38	—	—	—
Razem . . .	452	709	1161	427	683	1110	25	26	51

b) *Egzamina kwalifikacyjne na nauczycieli szkół wydziałowych:*

Komisya egzaminacyjna:	Egzamin składało			Otrzymało patenta kwalifikacyjne			Reprobowano		
	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet	razem
w Krakowie	50	60	110	43	57	100	7	3	10
we Lwowie	72	113	185	63	106	169	9	7	16
Razem . . .	122	173	295	106	163	269	16	10	26

Konkursa.

a) ogłoszone po raz pierwszy:

L. 22.252. Celem obsadzenia posady dyrektora c. k. gimnazyum z polskim językiem wykładowym w Przemyślu „na Zasaniu" ogłasza się niniejszem konkurs.

Do posady tej przywiązana jest płaca wraz z dodatkiem funkcyjnym wliczalnym do emerytury i relutum na mieszkanie w myśl ustaw z dnia 19. września 1898 Dz. p. p. Nr. 173 i z 2. lutego 1907 Dz. p. p. Nr. 55.

Podania zaopatrzone w potrzebne dokumenty i dokładnie wypełnioną tabelę kwalifikacyjną wnosić należy za pośrednictwem władzy przełożonej do c. k. Rady szkolnej krajowej najpóźniej do dnia 15. stycznia 1912.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

We Lwowie, dnia 15. grudnia 1911.

L. 22.254. Niniejszem ogłasza się konkurs celem obsadzenia posady nauczyciela religii rzymsko-katolickiej w c. k. gimnazyum w Żółkwi.

Do posady tej są przywiązane pobory w myśl ustawy z dnia 19. września 1898 Dz. p. p. Nr. 173 § 4. a mianowicie do końca sierpnia 1915 pobory i prawa katechetów w zakładach niezupełnych, od 1. września 1915 zaś pełne pobory i prawa katechetów rzeczywistych.

Kapłani ubiegający się o tę posadę winni wnieść podania zaopatrzone w potrzebne dokumenty za pośrednictwem przełożonej władzy do c. k. Rady szkolnej krajowej najpóźniej do 15. stycznia 1912.

Kandydaci, którzy uzyskawszy zupełną kwalifikacyę nauczycielską pełnili służbę w szkołach średnich lub seminaryach nauczycielskich w charakterze zastęp-

ców nauczycieli, winni wykazać w tabelach kwalifikacyjnych dokładnie, podając datę i liczbę dekretu, od którego czasu, jak długo i w jakiej liczbie godzin tygodniowo pełnili w tym czasie obowiązki nauczycielskie.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

We Lwowie, dnia 15. grudnia 1911.

L. 10.500. C. k. Rada szkolna krajowa ogłasza konkurs celem obsadzenia posady nauczyciela religii gr. kat. w filii c. k. gimnazyum akademickiego we Lwowie.

Do posady tej są przywiązane pobory w myśl ustawy z dnia 19. września 1898 Dz. p. p. Nr. 173 § 4. (pobory katechetów w zakładach niezupełnych).

Kapłani ubiegający się o tę posadę winni wnieść podania zaopatrzone w potrzebne dokumenty za pośrednictwem przełożonej władzy do c. k. Rady szkolnej krajowej najpóźniej do dnia 15. stycznia 1912.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

We Lwowie, dnia 11. grudnia 1911.

L. 22384. Celem obsadzenia posady stałego sługi szkolnego w c. k. gimnazyum w Wadowicach ogłasza c. k. Rada szkolna krajowa konkurs z terminem wnoszenia podań do końca lutego 1912.

Do tej posady przywiązane są pobory unormowane ustawą z 25. września 1908 Dz. u. p. Nr. 204 i rozporządzeniem pełnego Ministerstwa z 22. listopada 1908 Dz. ust. p. Nr. 234, tudzież wolne mieszkanie służbowe w budynku szkolnym.

Z posadą tą są połączone wszelkie obowiązki sługi szkolnego, a więc należyta obsługa sal szkolnych, kancelaryi, sali konferencyjnej, gabinetów, utrzymanie porządku i czystości wewnątrz i zewnątrz budynku szkolnego, tudzież wszystkie czynności zwykłego stróża domowego, jak rąbanie i noszenie materyału opałowego, palenie w piecach, zamiatanie śniegu i t. p.

Ubiegający się o tę posadę ma wykazać:

1. znajomość języków krajowych w słowie i piśmie świadectwami szkolnemi i własnoręcznemi próbami pisma;

2 uzdolnienie fizyczne do pełnienia obowiązków takiego sługi świadectwem c. k. lekarza rządowego;

3. nieprzekroczony wiek lat 40 metryką urodzenia;

4. zachowanie się pod względem moralnym i politycznym świadectwem moralności, wystawionem przez właściwą władzę jeżeli nie pozostaje w służbie publicznej;

5. dotychczasowe zatrudnienie świadectwami.

Podania zaopatrzone w powyższe dokumenty należy wnieść w oznaczonym terminie do c. k. Rady szkolnej krajowej na ręce Dyrekcyi gimnazyum w Wadowicach. a jeżeli ubiegający się pozostaje w służbie publicznej, za pośrednictwem swej przełożonej władzy.

W myśl ustawy z dnia 19. kwietnia 1872 Dz. u. p. Nr. 60 mają przy nadaniu tej posady pierwszeństwo wysłużeni c. i k. względnie c. k. podoficerowie,

posiadający wymaganą powyżej kwalifikacyę i zaopatrzeni w przepisany certyfikat c. i k. państwowego Ministerstwa wojny, względnie c. k. Ministerstwa obrony krajowej. który uprawnia do ubiegania się o posadę w służbie państwowej cywilnej.

Dopiero w braku takich kandydatów mogliby być uwzględnieni inni kandydaci, posiadający wymaganą kwalifikacyę.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Lwów, dnia 18. grudnia 1911.

L. 22.680. Celem nadania posady stałego sługi szkolnego w filii c. k. gimnazyum VII. we Lwowie ogłasza c. k Rada szkolna krajowa niniejszem konkurs z terminem wnoszenia podań do końca lutego 1912.

Do tej posady przywiązane są pobory unormowane ustawą z dnia 25. września 1908 Dz. u. p. Nr. 204 i rozporządzeniem z 22. listopada 1908 Dz. u. p. Nr. 234, tudzież wolne mieszkanie służbowe w budynku szkolnym.

Z posadą tą są połączone wszelkie obowiązki sługi szkolnego, a więc należyta obsługa sal szkolnych, kancelaryi, sali konferencyjnej, gabinetów, utrzymywanie porządku i czystości wewnątrz i zewnątrz budynku szkolnego, tudzież wszystkie czynności zwykłego stróża domowego, jak rąbanie i noszenie materyału opałowego, palenie w piecach, zamiatanie śniegu i t. p.

Ubiegający się o tę posadę ma wykazać:

1. znajomość języków krajowych w słowie i piśmie świadectwami szkolnemi i własnoręcznemi próbami pisma;

2. uzdolnienie fizyczne do pełnienia obowiązków takiego sługi świadectwem c. k. lekarza rządowego;

3. nieprzekroczony wiek lat 40-tu metryką urodzenia.

4. zachowanie się pod względem moralnym i politycznym świadectwem moralności, wystawionem przez właściwą władzę, jeżeli nie pozostaje w służbie publicznej.

5. dotychczasowe zatrudnienie świadectwami.

Podania zaopatrzone w powyższe dokumenty należy wnieść w oznaczonym terminie do c. k. Rady szkolnej krajowej na ręce Kierownictwa filii c. k. gimnazyum VII., a jeżeli ubiegający się pozostaje w służbie publicznej za pośrednictwem swej przełożonej władzy.

W myśl ustawy z dnia 19. kwietnia 1872 Dz. u. p Nr. 60, mają przy nadaniu tej posady pierwszeństwo wysłużeni c. i k. względnie c k. podoficerowie, posiadający wymaganą powyżej kwalifikacyę i zaopatrzeni w przepisany certyfikat c. i k. państwowego Ministerstwa wojny, względnie c. k. Ministerstwa obrony krajowej, który uprawnia do ubiegania się o posadę w służbie państwowej cywilnej.

Dopiero w braku takich kandydatów mogliby być uwzględnieni inni kandydaci posiadający wymaganą kwalifikacyę.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

Lwów, dnia 22. grudnia 1911.

L. 5990. C. k. Rada szkolna okręgowa miejska w Krakowie ogłasza niniejszem konkurs w celu stałego obsadzenia posady nauczyciela do przedmiotów III. grupą objętych w 3-klasowej szkole wydziałowej męskiej połączonej z 4-klasową pospolitą im. św. Jana Kantego w Krakowie.

Do posady tej przywiązane są pobory I. klasy płac.

Podania udokumentowane wnosić należy za pośrednictwem władzy przełożonej do c. k. Rady szkolnej okręgowej miejskiej w Krakowie do końca lutego 1912.

Podania należycie nieudokumentowane lub spóźnione nie będą uwzględnione.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej miejskiej

Kraków, dnia 9. grudnia 1911.

L. 2536. C. k. Rada szkolna okręgowa w Skolem ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia następujących posad nauczycielskich.

A) Z poborami III. klasy płac:

Na posadę nauczyciela religii rzymsko-katolickiej i grecko-katolickiej w szkole 5-klasowej mieszanej w Skolem.

B) Z poborami IV. klasy płac:

1. Na posadę nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Korczynie;
2. na posadę nauczyciela (lki) 2-klasowej szkoły w Podhorodcach;
3. na posady nauczycieli samoistnych w 1-klasowych szkołach w Annówce (Annaberg), Felicyówce (Felizienthal), Hutarze, Jamelnicy, Jelenkowatem, Oporcu, Orawczyku, Pławiu-Wadrysówce, Pławiu-Brynówce, Rożance wyżnej i Sopocie.

W szkołach w Annówce i Felicyówce jest język wykładowy niemiecki, w innych szkołach wymienionych pod B) język ruski.

Termin wnoszenia podań do końca lutego 1912.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Skole, dnia 2. listopada 1911.

L. 2518. C. k. Rada szkolna okręgowa w Myślenicach ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia następujących posad nauczycielskich.

Z poborami III. klasy płac:

1. Na posadę nauczyciela religii rzymsko-katolickiej w szkole 5-klasowej mieszanej w Makowie, z obowiązkiem nauczania i w innych szkołach ludowych należących do parafii w Makowie.

O posadę tę mogą się ubiegać kanonicznie ordynowani kapłani świeccy lub zakonni; zamianowany kandydat nie będzie mógł pełnić równocześnie obowiązków duszpasterskich.

2. Na posadę nauczycielki w 5-klasowej szkole żeńskiej w Myślenicach. Kompetentki z egzaminem wydziałowym z II. grupy mają pierwszeństwo.

Z poborami IV. klasy płac:

3. Na dwie posady nauczycieli w 4-klasowej szkole w Osielcu. Jedna z tych posad zastrzeżona jest mężczyźnie.
4. Na posadę nauczyciela w 4-klasowej szkole w Sułkowicach.

Kompetenci (tki) o te posady winni się wykazać kwalifikacyą do uczenia języka niemieckiego.

5. Na posady nauczycieli kierujących w 2-klasowych szkołach w Jaworniku i Sidzinie.

6. Na posady nauczycieli lub nauczycielek w 2-klasowych szkołach w Budzowie, Pcimiu i Żarnówce.

7. Na posady nauczycieli samoistnych w 1-klasowych szkołach w Spytkowicach na dolnym końcu wsi i w Zawadzie.

Podania udokumentowane należy wnosić za pośrednictwem władzy przełożonej do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Myślenicach do końca lutego 1912.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Myślenice, dnia 6. grudnia 1911.

L. 2873. C. k. Rada szkolna okręgowa w Grybowie ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia posady nauczyciela szkoły 1 klasowej w Korzennej i posady nauczyciela (lki) szkoły 2-klasowej w Ptaszkowej z językiem wykładowym polskim, z poborami IV. klasy płac.

Podania udokumentowane należy wnosić do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Grybowie do końca lutego 1912.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Grybów, dnia 6. grudnia 1911.

L. 2691. C. k. Rada szkolna okręgowa w Zaleszczykach ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia następujących posad nauczycielskich.

Z poborami III. klasy płac:

1. Na posadę nauczyciela religii rzymsko--katolickiej w 6-klasowej szkole męskiej w Zaleszczykach, z obowiązkiem udzielania nauki religii i w innych szkołach ludowych do rzym. kat. parafii zaleszczyckiej należących.

2. Na posadę nauczyciela religii grecko-katolickiej w 6-klasowej szkole męskiej w Zaleszczykach, z obowiązkiem udzielania nauki religii w 6-klasowej szkole żeńskiej w Zaleszczykach.

3. Na posadę nauczyciela religii rzymsko - katolickiej w 6-klasowej szkole żeńskiej w Zaleszczykach, z obowiązkiem udzielania nauki religii i w innych szkołach ludowych należących do rzym. kat. parafii zaleszczyckiej.

4. Na posadę nauczyciela w 6-klasowej szkole męskiej w Zaleszczykach. Kompetenci z egzaminem wydziałowym z grupy III. będą mieli pierwszeństwo.

Z poborami IV. klasy płac:

1. Na posadę nauczyciela religii rzym. kat. w 4-klasowej szkole mieszanej w Tłustem, z obowiązkiem udzielania nauki religii i w innych szkołach ludowych należących do rzym. kat. parafii w Tłustem.

2. Na posady samoistnych nauczycieli szkół 1-klasowych w Bedrykowcach, Chartanowcach, Świerzkowcach i Zazulińcach.

3. Na posadę podwładnej nauczycielki w szkole 2-klasowej w Uhryńkowcach.

O posady nauczycieli religii kompetować mogą kanonicznie ordynowani kapłani świeccy lub zakonni; posad tych nie można zajmować równocześnie z posadą duszpasterską.

Językiem wykładowym w szkole w Zaleszczykach jest język polski, w innych ruski. We wszystkich szkołach udziela się nauki drugiego języka krajowego jako przedmiotu obowiązkowego.

Podania zaopatrzone w potrzebne dokumenta wnosić należy do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Zaleszczykach w terminie do końca lutego 1912.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Zaleszczyki, dnia 10. grudnia 1911.

L. 1509. C. k. Rada szkolna okręgowa w Czortkowie ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia następujących posad nauczycielskich.

Z poborami III. klasy płac:

1. Na dwie posady nauczycielek w szkole 6-klasowej żeńskiej w Czortkowie.

Kompetentki z kwalifikacyą do szkół wydziałowych będą miały pierwszeństwo.

Z poborami IV. klasy płac:

2. Na posady nauczycieli kierujących w szkołach 2-klasowych w Byczkowcach i w Muchawce.

3. Na posady podwładnych nauczycieli (lek) w szkołach 2-klasowych w Bazarze, Białobożnicy, Dawidkowcach, Kosowie, Muchawce, Pauszówce, Skorodyńcach, Słobódce, Szmańkowcach, Szulhanówce i w Zalesiu.

4. Na posady nauczycieli szkół 1-klasowych w Białym Potoku, Czerkawszczyźnie, Salówce, Siemiakowcach i Zabłotówce.

Językiem wykładowym w szkołach w Czortkowie, Białym Potoku, Salówce, Siemiakowcach, Kosowie, Słobódce, Szmańkowcach i w Zalesiu jest język polski, w innych ruski.

Podania wnosić należy za pośrednictwem władzy przełożonej do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Czortkowie w terminie do końca lutego 1912.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Czortków, dnia 10. grudnia 1911.

L. 2370. C. k. Rada szkolna okręgowa w Oświęcimiu ogłasza konkurs w celu stałego obsadzenia następujących posad nauczycielskich.

A) Z poborami III. klasy płac:

1. Na posadę nauczycielki w szkole 6-klasowej żeńskiej w Oświęcimiu.

2. Na dwie posady nauczycieli (lek) w szkole 5-klasowej mieszanej w Zatorze.

B) Z poborami IV. klasy płac:

1. Na dwie posady nauczycieli podwładnych w szkole 4-klasowej w Ryczowie z zastrzeżeniem jednej posady dla mężczyzny.

2. Na posady nauczycieli szkół 4-klasowych w Spytkowicach i w Przeciszowie.

3. Na posady nauczycielskie w szkołach 2-klasowych w Gierałtowicach i w Jawiszowicach.

Posady w Spytkowicach, Przeciszowie i Jawiszowicach zastrzega się dla mężczyzn.

4. Na posady nauczycieli szkół 1-klasowych w Chrząstowicach. Miejscu, Dworach II., Monowicach. Piotrowicach „na Bugaju", Podolszu, Porębie wielkiej, Przecieszynie, Skidzinie, Smolicach. Spytkowicach „na Przewozie". Starych Stawach, Włosienicy.

Od kompetentów ubiegających się o posady w Oświęcimiu, Zatorze, Spytkowicach, Ryczowie, Przeciszowie i Jawiszowicach wymaga się kwalifikacyi do udzielania nauki języka niemieckiego.

Kompetenci (tki) z egzaminem do szkół wydziałowych ubiegający się o posady w Oświęcimiu i Zatorze będą przedewszystkiem uwzględnieni.

Podania udokumentowane należy wnosić za pośrednictwem przełożonej władzy do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Oświęcimiu do końca lutego 1912.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Oświęcim, dnia 12. grudnia 1911.

L. 2930. C. k. Rada szkolna okręgowa w Śniatynie ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia posady nauczyciela szkoły 3-klasowej wydziałowej męskiej w Śniatynie dla przedmiotów objętych I. grupą.

Do posady tej przywiązane są pobory II. klasy płac.

Podania udokumentowane należy wnosić za pośrednictwem władzy przełożonej do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Śniatynie w terminie do końca lutego 1912.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Śniatyn, dnia 13. grudnia 1911.

L. 2777. C. k. Rada szkolna okręgowa w Gródku jagiellońskim ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia posady nauczyciela religii gr. kat. w 6-klasowej szkole męskiej im. króla Władysława Jagiełły w Gródku jagiellońskim z poborami II. klasy płac.

O powyższą posadę mogą się ubiegać tylko kanonicznie ordynowani świeccy lub zakonni kapłani, przyczem nadmienia się, że posady nauczyciela religii nie można zajmować równocześnie z posadą duszpasterską.

Podania udokumentowane należy wnosić za pośrednictwem władzy przełożonej do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Gródku jagiellońskim do końca lutego 1912.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Gródek jagielloński, dnia 13. grudnia 1911.

L. 10.000. C. k. Rada szkolna okręgowa w Chrzanowie ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia następujących posad nauczycielskich z poborami IV. klasy płac:

1. Na posadę nauczyciela kierującego i na trzy posady nauczycieli (lek) w 4-klasowej szkole w Ciężkowicach;

2. na posady nauczycieli kierujących 2-klasowych szkół w Gorzowie i Rozkochowie;

3. na posady nauczycieli (lek) podwładnych 2-klasowych szkół w Gorzowie i Rozkochowie;

4. na posadę nauczyciela 1-klasowej szkoły w Bobrku.

We wszystkich wymienionych szkołach jest język wykładowy polski.

Podania udokumentowane należy wnosić za pośrednictwem przełożonej władzy do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Chrzanowie w terminie do końca lutego 1912.

Reflektanci o kilka posad winni wnieść osobne podanie o każdą posadę dołączając do podania tabelę kwalifikacyjną.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Chrzanów, dnia 14. grudnia 1911.

L. 5334. C. k. Rada szkolna okręgowa w Przemyślu ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia następujących posad nauczycielskich.

Z poborami II. klasy płac:

1. Na posadę nauczyciela religii gr.-kat. w 4-klasowej szkole męskiej im. Konarskiego w Przemyślu, z obowiązkiem udzielania tej nauki także w 4-klasowej szkole żeńskiej im. Konarskiego w Przemyślu.

Z poborami IV. klasy płac:

2. Na trzy posady nauczycieli w 4-klasowej szkole w Medyce, z których jedna zastrzeżona jest dla mężczyzny.

3. Na posadę nauczyciela w 4-klasowej szkole w Żurawicy.

Od kompetentów wymaga się uzdolnienia do prowadzenia nauki zręczności (slojdu).

4. Na posady nauczycieli kierujących i posady nauczycieli względnie nauczycielek podwładnych w dwuklasowych szkołach w Drozdowicach i Sierakośćach.

5. Na posadę nauczyciela względnie nauczycielki w 2 klasowej szkole w Pikulicach.

6. Na posady samoistnych nauczycieli w 1-klasowych szkołach w Buszkowiczkach, Bachowie, Dmńkowiczkach, Chyrzynie, Grochowcach, Hnatkowicach, Hucisku nienadowskiem, Koniuszy, Krzeczkowej, Nakle, Polchowej, Rokszycach, Średniej, Witoszyńcach, Trójczycach i Zrotowicach.

Językiem wykładowym w Medyce, Bachowie, Grochowcach, Hucisku nienadowskiem, Średniej i Żurawicy jest język polski w innych szkołach ruski. We wszystkich szkołach z wyjątkiem Huciska nienadowskiego udziela się nauki drugiego języka krajowego jako przedmiotu obowiązkowego. Kompetenci o posady w Medyce i Żurawicy winni wykazać się kwalifikacyą do udzielania nauki języka niemieckiego.

Podania udokumentowane wnosić należy za pośrednictwem władzy przełożonej w terminie do końca lutego 1912.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Przemyśl, dnia 15. grudnia 1911.

L. 4061. C. k. Rada szkolna okręgowa w Drohobyczu ogłasza niniejszem konkurs celem obsadzenia posad nauczycielskich z poborami IV. klasy płac:

1. Na posady nauczycieli (lek) 2-klasowych szkół w Letni i w Woli jakubowej;

2. na posady nauczycieli 1-klasowych szkół w Bolechowcach, Dobrohostowie, Dołhem ad Medenice, Dołhem ad Podbuż, Orowie i Rybniku.

We wszystkich szkołach jest język wykładowy ruski a polski obowiązkowym przedmiotem nauki.

Podania udokumentowane należy wnosić w drodze służbowej do końca lutego 1912.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Drohobycz, dnia 19. grudnia 1911.

L. 4341. C. k. Rada szkolna okręgowa w Tłumaczu ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia posad nauczycielskich.

A) Z poborami III. klasy płac:

1. Na posadę nauczyciela religii grecko-katolickiej w 5-klasowej szkole żeńskiej w Tyśmienicy, z obowiązkiem udzielania nauki religii także w miejscowej 3-klasowej szkole na przedmieściu stanisławowskiem w Tyśmienicy.

2. Na posadę nauczyciela religii gr. kat w 5-klasowej szkole męskiej w Tyśmienicy, z obowiązkiem udzielania nauki religii także w miejscowej 4-klasowej szkole na przedmieściu tłumackiem.

3. Na posadę nauczyciela w 5-klasowej szkole męskiej w Tyśmienicy.

4. Na posadę nauczycielki w 5-klasowej szkole żeńskiej w Tyśmienicy.

B) Z poborami IV. klasy płac:

5. Na posadę nauczyciela religii rzymsko-katol. w 4-klasowej szkole męskiej w Ottynii, z obowiązkiem udzielania tej nauki w 4-klasowej szkole żeńskiej w Ottynii i w szkołach wiejskich w Głębokiej, Grabiczu. Hołoskowie i Uhornikach.

6. Na dwie posady nauczycielskie w 4 klasowej szkole w Czarnołożcach.

7. Na trzy posady nauczycielskie w 4-klasowej szkole w Oleszy.

8. Na jedną posadę nauczyciela w 4-klasowej szkole męskiej w Ottynii.

Na posady nauczycieli kierujących szkół 2-klasowych: 9. w Delawie, 10. w Kolińcach, 11. w Woronie.

Na posady nauczycieli (lek) szkół 2-klasowych: 12. w Delawie, 13. w Kolińcach, 14. Tarnawicy polnej, 15. Winogradzie i 16. w Woronie.

Na posady nauczycieli samoistnych szkół 1-klasowych: 17. w Babiance, 18. w Kutyskach, 19. w Nowosiółce, 20. w Slobódce ad Odaje.

O posady w szkołach w Tyśmienicy pod 3. i 4. mają pierwszeństwo nauczyciele (lki) z egzaminem wydziałowym z grupy II. W szkołach w Ottynii, Tarnawicy polnej i Tyśmienicy jest język wykładowy polski, we wszystkich innych ruski.

Podania udokumentowane należy wnosić w terminie do końca lutego 1912.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Tłumacz, dnia 19. grudnia 1911

L. 3037. C. k. Rada szkolna okręgowa w Grybowie odwołuje niniejszem konkurs z 17. listopada 1911 l. 2637 na posadę nauczyciela 5-klasowej szkoły męskiej w Grybowie, ogłoszony w Nr. 28. i 29. Dziennika urzędowego.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Grybów, dnia 13. grudnia 1911.

L. 1306. C. k. Rada szkolna okręgowa w Jaśle odwołuje niniejszem konkurs z 22. listopada 1911 l. 1306 na posadę nauczyciela w szkole 1-klasowej w Nienaszowie ogłoszony w Nr. 28. i 29. Dziennika urzędowego.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Jasło, dnia 19. grudnia 1911.

Ogłoszenia wolnych posad

dla nauczycieli tymczasowych w szkołach ludowych,

ogłoszone po raz pierwszy:

L. 2272. W okręgu dobromilskim jest zaraz do obsadzenia posada tymczasowego nauczyciela w szkole 1-klasowej w Brzeżawie i na cztery miesiące t. j. do końca marca 1912 posada zastępcy nauczyciela w szkole 4-klasowej w Rybotyczach.

Podania należy wnosić do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Dobromilu.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Dobromil, dnia 12. grudnia 1911.

L. 2317. W 6-klasowej szkole męskiej im. króla Władysława Jagiełły w Gródku jagiellońskim z językiem wykładowym polskim w II. klasie płac jest natychmiast do obsadzenia posada tymczasowego nauczyciela.

Kompetenci winni wnieść należycie udokumentowane podania do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Gródku jagiellońskim.

Kandydaci z egzaminem wydziałowym z II. grupy będą mieli pierwszeństwo.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Gródek jagielloński, dnia 14. grudnia 1911.

ogłoszone po raz drugi:

L. 1860. W okręgu szkolnym trembowelskim jest zaraz kilka posad nauczycieli (lek) tymczasowych do obsadzenia.

Kandydaci winni wnieść podania zaopatrzone w świadectwo dojrzałości do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Trembowli.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Trembowla, dnia 19. listopada 1911.

L. 1776. W okręgu łańcuckim jest kilka tymczasowych posad nauczycielskich zaraz do obsadzenia.

Podania zaopatrzone w świadectwo dojrzałości należy zaraz wnosić do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Łańcucie.

Łańcut, dnia 29. listopada 1911.

Konkursa.

b) *ogłoszone po raz drugi:*

L. 13.134. Niniejszem ogłasza się konkurs celem obsadzenia posady nauczyciela głównego w c. k. seminaryum nauczycielskiem męskiem w Krakowie.

Do posady tej przywiązane są pobory i prawo do dodatków pięcioletnich oznaczone ustawami z dnia 19. września 1898 Dz. u. p. Nr. 174 i z 24. lutego 1907 Dz. u. p. Nr. 55.

Kandydaci ubiegający się o tę posadę winni wykazać się kwalifikacyą nauczycielską do szkół średnich z matematyki i fizyki jako przedmiotów głównych.

Podania należycie udokumentowane i zaopatrzone w tabelę stosunków służbowych, sporządzoną na przepisanym formularzu, należy wnosić za pośrednictwem przełożonej władzy do c. k. Rady szkolnej krajowej najpóźniej do 10. stycznia 1912.

Kandydaci. którzy po uzyskaniu zupełnej kwalifikacyi nauczycielskiej pełnili obowiązki zastępców nauczycieli w szkołach średnich a pragną, aby lata tej służby były im policzone nie tylko do ogólnej ilości lat służby, ale także do przyznania dodatków pięcioletnich według przepisów §§ 9. i 15. ustawy z dnia 24. lutego 1907 Dz. u. p. Nr. 55 winni zaznaczyć to wyraźnie w swych podaniach a zarazem wykazać w tabeli kwalifikacyjnej najdokładniej, od którego czasu, jak długo i w jakiej liczbie godzin pełnili obowiązki w charakterze suplentów, podając daty i liczby odnosnych dekretów nominacyjnych.

Zebrane podania przedłożą Dyrekcye szkół srednich względnie seminaryów nauczycielskich najpóźniej do dnia 15. stycznia 1912 po należytem wypełnieniu dołączonych tabel kwalifikacyjnych.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

We Lwowie, dnia 30. listopada 1911.

L. 14.602. C. k. Rada szkolna krajowa ogłasza niniejszem konkurs celem obsadzenia posady nauczyciela głównego w c. k. seminaryum nauczycielskiem męskiem w Stanisławowie.

Do posady tej przywiązane są pobory i prawo do dodatków pięcioletnich oznaczone ustawami z 19. września 1898 Dz. u. p. Nr. 174 i z 19. lutego 1907 Dz. u. p. Nr. 55.

Kandydaci ubiegający się o tę posadę winni wykazać się kwalifikacyą nauczycielską do szkół średnich z języka polskiego.

Podania należycie udokumentowane i zaopatrzone w tabelę stosunków służbowych, sporządzoną na przepisanym formularzu, należy wnosić za pośrednictwem przełożonej władzy do c. k. Rady szkolnej krajowej najpóźniej do 10. stycznia 1912.

Kandydaci, którzy po uzyskaniu zupełnej kwalifikacyi nauczycielskiej pełnili obowiązki zastępców nauczycieli w szkołach średnich a pragną, aby lata służby były im policzone nie tylko do ogólnej ilości lat służby, ale także do przyznania dodatków pięcioletnich według przepisów §§ 9. i 15. ustawy z dnia 24. lutego 1907 Dz. u. p. Nr. 55, winni zaznaczyć to wyraźnie w swych podaniach a zarazem wykazać w tabeli kwalifikacyjnej najdokładniej, od którego czasu, jak długo i w jakiej liczbie godzin tygodniowo pełnili obowiązki w charakterze suplentów, podając daty i liczby odnośnych dekretów nominacyjnych.

Zebrane podania przedłożą Dyrekcye szkół średnich względnie seminaryów nauczycielskich najpóźniej do 15. stycznia 1912 po należytem wypełnieniu dołączonych tabel kwalifikacyjnych.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

We Lwowie, dnia 18. listopada 1911.

L. 15422. C. k. Rada szkolna krajowa ogłasza niniejszem konkurs celem obsadzenia dwóch posad nauczycieli głównych w c. k. seminaryum nauczycielskiem męskiem w Krośnie.

Do posad tych przywiązane są pobory i prawo do dodatków pięcioletnich określone ustawą z dnia 19. września 1898 Dz. u. p. Nr. 174 i z dnia 19. lutego 1907 Dz. u. p. Nr. 55.

Kandydaci ubiegający się o te posady winni wykazać się kwalifikacyą nauczycielską do szkół średnich, mianowicie:

1. na jedną z tych posad z języków polskiego i niemieckiego jako przedmiotów głównych;

2. na drugą z matematyki i fizyki jako przedmiotów głównych.

Podania należycie udokumentowane i zaopatrzone w tabelę stosunków służbowych, sporządzoną na przepisanym formularzu, należy wnosić za pośrednictwem przełożonej władzy do c. k. Rady szkolnej krajowej najpóźniej do 15. stycznia 1912 r.

Kandydaci, którzy po uzyskaniu zupełnej kwalifikacyi nauczycielskiej pełnili obowiązki zastępców nauczycieli w szkołach średnich, a pragną aby lata tej służby były im policzone nie tylko do ogólnej ilości lat służby, lecz także do przyznania dodatków pięcioletnich według przepisów §§ 9. i 15. ustawy z dnia 24. lutego 1907

Dz. u. p. Nr. 55. winni zaznaczyć to wyraźnie w swych podaniach, a zarazem wykazać w tabeli kwalifikacyjnej najdokładniej, od którego czasu, jak długo i w jakiej liczbie godzin tygodniowo pełnili obowiązki w charakterze suplentów, podając daty i liczby odnośnych dekretów nominacyjnych.

Zebrane podania przedłożą Dyrekcye szkół średnich względnie seminaryów nauczycielskich najpóźniej do 25. stycznia 1912 po należytem wypełnieniu dołączonych tabel kwalifikacyjnych.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

We Lwowie, dnia 9. grudnia 1911.

L. 15884. C. k. Rada szkolna krajowa ogłasza niniejszem konkurs celem prowizorycznego obsadzenia posady nauczyciela muzyki i śpiewu w c. k. seminaryum nauczycielskiem męskiem w Krośnie z prawami i obowiązkami nauczyciela szkoły ćwiczeń.

Do otrzymania tej posady wymagana jest kwalifikacya uzyskana przed właściwą c. k. komisyą egzaminacyjną dla nauczycieli muzyki i śpiewu w szkołach średnich i c. k. seminaryach nauczycielskich. Pierwszeństwo mieć będą kandydaci posiadający także kwalifikacyę nauczycielską dla szkół ludowych lub wydziałowych.

Do tej posady przywiązane są pobory i prawo do dodatków pięcioletnich unormowane ustawą z dnia 19. września 1898 Dz. u. p. Nr. 174.

Kompetenci ubiegający się o tę posadę winni podania swe należycie udokumentowane i opatrzone w tabelę stosunków służbowych, sporządzoną na przepisanym formularzu, wnieść do c. k. Rady szkolnej krajowej najpóźniej do 15. stycznia 1912 ewentualnie za pośrednictwem swej władzy przełożonej.

Kompetenci pełniący obowiązki w publicznych szkołach ludowych, a pragnący, aby lata służby spędzone w tych szkołach były im policzone na posadzie o którą się ubiegają, nie tylko do ogólnej ilości lat służby, lecz także do przyznania dodatków pięcioletnich po myśli §§ 7. i 14. ustawy z dnia 19. września 1898 Dz. u. p. Nr. 174 względnie §§ 17. i 18. ustawy z dnia 24. lutego 1907 Dz. u. p. Nr. 55, winni wyraźnie oświadczyć w swych podaniach, czy i o ile w razie zamianowania roszczą sobie pretensye do korzyści dostępnych na podstawie przytoczonych postanowień powyższej ustawy.

Podania zebrane przedłożą Dyrekcye szkół średnich i seminaryów nauczycielskich względnie c. k. Rady szkolne okręgowe najpóźniej do 25. stycznia 1912 dołączajac tabele kwalifikacyjne należycie wypełnione.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

We Lwowie, dnia 9. grudnia 1911.

L. 5380. C. k. Rada szkolna okręgowa miejska w Krakowie ogłasza niniejszem konkurs w celu stałego obsadzenia posady nauczycielki w szkole 4-klasowej pospolitej żeńskiej im. Piramowicza w Krakowie.

Do posady tej przywiązane są pobory I. klasy płac.

Kompetentki mają się wykazać kwalifikacyą nauczycielską przynajmniej do szkół ludowych pospolitych i uzdolnieniem do uczenia języka niemieckiego. Kandydatki z egzaminem do szkół wydziałowych, przy równych zresztą kwalifikacyach, będą przedewszystkiem uwzględnione.

Podania udokumentowane należy wnosić za pośrednictwem władzy przełożonej do c. k. Rady szkolnej okręgowej miejskiej w Krakowie do końca stycznia 1912.

Podania należycie nieudokumentowane lub spóźnione, nie będą uwzględnione.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej miejskiej.

W Krakowie, dnia 8. listopada 1911.

L. 3328. C. k. Rada szkolna okręgowa w Tarnobrzegu ogłasza niniejszem konkurs na następujące posady nauczycielskie.

A. Z poborami III. klasy płac:

1. Na posadę nauczyciela w 5-klasowej szkole mieszanej w Tarnobrzegu; kompetenci z egzaminem wydziałowym z II. grupy będą mieli pierwszeństwo.

2. Na dwie posady nauczycieli w 5-klasowej szkole w Rozwadowie; kompetenci z egzaminem wydziałowym z którejkolwiek grupy będą mieli pierwszeństwo.

B. Z poborami IV. klasy płac:

1. Na posady nauczycieli (lek) podwładnych w szkołach 4-klasowych w Radomyślu nad Sanem (2 posady) i we Wrzawach.

2. Na posady nauczycieli kierujących szkół 2-klasowych w Antoniowie i Wielowsi.

3. Na posady nauczycieli (lek) podwładnych w szkołach 2-klasowych w Antoniowie, Chmielowie, Chwałowicach, Dębie, Sobowie, Sokolnikach, Stalach, Suchorzowie, Turbi, Wielowsi, Żabnie i Cyganach.

4. Na posady nauczycieli samoistnych w szkołach 1-klasowych w Brandwicy, Dąbrowie rzeczyckiej, Dymitrowie dużym, Jeziorku, Knapach, Krawcach, Nagnajowie, Nowinach, Rozalinie, Tarnowskiej Woli, Witkowicach i Zakrzowie.

Językiem wykładowym we wszystkich szkołach jest język polski.

Podania zaopatrzone w dokumenty służbowe, tabelę kwalifikacyjną i wykaz lat służby należy wnosić za pośrednictwem władzy przełożonej do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Tarnobrzegu w terminie do końca stycznia 1912.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Tarnobrzeg, dnia 26. listopada 1911.

L. 2580. Celem stałego obsadzenia posady nauczyciela podwładnego w szkole 4-klasowej w Wołczkowcach ogłasza się niniejszem konkurs.

Do posady tej są przywiązane pobory IV. klasy płac.

W szkole tej jest język wykładowy ruski, a język polski obowiązkowym przedmiotem nauki.

Od kompetentów wymaga się uzdolnienia do udzielania języka niemieckiego jako przedmiotu naukowego w szkołach ludowych.

Podania udokumentowane należy wnosić za pośrednictwem władzy przełożonej do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Śniatynie w terminie do 31. stycznia 1912.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Śniatyn, dnia 20. listopada 1911.

L. 3047. C. k. Rada szkolna okręgowa w Cieszanowie prostuje konkurs z dnia 5. października br. l. 2230 ogłoszony w Nr. 25. Dziennika urzędowego w tym kierunku, że posada podwładnego nauczyciela względnie nauczycielki jest do obsadzenia w Lublińcu starym a nie w Lublińcu nowym jak mylnie ogłoszono.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

W Cieszanowie, dnia 26. listopada 1911.

L. 3229. C. k. Rada szkolna okręgowa w Wieliczce ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia posad nauczycielskich w szkołach z językiem wykładowym polskim z poborami IV. klasy płac.

1. Na posadę nauczyciela (lki) w szkole 4-klasowej mieszanej w Bierzanowie z uzdolnieniem do nauczania języka niemieckiego.

2. Na posady nauczycieli kierujących w szkołach 2-klasowych w Trąbkach i Czechówce.

3. Na posadę nauczyciela (lki) podwładnego (ej) w szkole 2-klasowej w Trąbkach

Podania udokumentowane należy wnosić do końca stycznia 1912 w przepisanej drodze służbowej.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Wieliczka, dnia 15. listopada 1911.

L. 2276. Celem stałego obsadzenia posad ogłasza Rada szkolna okręgowa w Limanowej niniejszem konkurs.

1. Na posadę nauczyciela kierującego 2-klasowej szkoły w Kasinie wielkiej.

2. Na posady nauczycieli w 1-klasowych szkołach w Jaworznej, Pasierbcu i Wysokiem.

Do posad tych przywiązane są pobory IV. klasy płac.

Podania udokumentowane należy wnieść do 31. stycznia 1912 za pośrednictwem przełożonej władzy do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Limanowej.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

W Limanowej dnia 15. listopada 1911.

L. 3986. C. k. Rada szkolna okręgowa w Podgórzu ogłasza niniejszem konkurs na następujące posady nauczycielskie.

A. Z poborami II. klasy płac:

1. Na dwie posady nauczycielek w szkole 5-klasowej wydziałowej żeńskiej w Podgórzu, obydwie z uzdolnieniem do nauczania przedmiotów objętych I. grupą oraz języka niemieckiego.

2. Na dwie posady nauczycieli religii rzymsko-katolickiej w Podgórzu, mianowicie na jedną w szkole 4-klasowej żeńskiej im. Kochanowskiej, na drugą w szkole 4-klasowej męskiej im. Długosza.

B. Z poborami III. klasy płac:

3. Na posadę nauczyciela religii rzymsko-katolickiej w szkole 5-klasowej w Skawinie.

4. Na posadę nauczyciela w szkole 5-klasowej w Skawinie; kompetenci z egzaminem wydziałowym z przedmiotów objętych II. lub III. grupą będą mieli pierwszeństwo.

5. Na posadę nauczycielki w szkole 5-klasowej w Skawinie; kompetentki z egzaminem wydziałowym z przedmiotów objętych I. lub II. grupą będą miały pierwszeństwo.

C. Z poborami IV. klasy płac:

6. Na posadę nauczyciela w szkole 4-klasowej w Świątnikach górnych.

7. Na dwie posady nauczycieli względnie na posadę nauczyciela i nauczycielki w szkole 4-klasowej w Radziszowie.

8. Na posady samoistne w szkołach 1-klasowych w Borku szlacheckim, Jugowicach i w Olszowicach.

O posadę nauczyciela religii mogą się ubiegać kapłani świeccy lub zakonni kanonicznie ordynowani. Zamianowany katecheta nie może spełniać obowiązków parafialnych.

Podania udokumentowane, zaopatrzone w tabelę kwalifikacyjną i wykaz lat służby przedetatowej, należy wnosić za pośrednictwem władzy przełożonej do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Podgórzu w terminie do dnia 31. stycznia 1912.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

W Podgórzu, dnia 15. listopada 1911.

L. 3756. C. k. Rada szkolna okręgowa w Brodach ogłasza niniejszem konkurs celem stałego obsadzenia następujących posad nauczycielskich.

A) Z poborami II. klasy płac:

Na posadę nauczycielki dla klas wydziałowych w szkole 5-klasowej wydziałowej żeńskiej połączonej z pospolitą w Brodach.

Wymagany egzamin wydziałowy z grupy językowo-historycznej z pierwszeństwem dla kandydatek, które wykażą się egzaminem kwalifikacyjnym dla nauczycielek w liceach żeńskich.

B) Z poborami IV. klasy płac:

1. Na dwie posady nauczycieli 4-klasowej szkoły z językiem wykładowym polskim w Podkamieniu, z zastrzeżeniem tych posad dla mężczyzn. Wymagane uzdolnienie do nauczania języka niemieckiego.

2. Na posady nauczycieli samoistnych szkół 1-klasowych w Bołdurach (z językiem wykładowym polskim), Sznyrowie i Wysocku (z językiem wykładowym ruskim).

Podania udokumentowane wraz z wykazem lat służby przedetatowej, należy wnosić do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Brodach do dnia 15. stycznia 1912.

Z c. k. Rady szkolnej okręgowej.

Brody, dnia 6. listopada 1911.

Ogłoszenie.

Wskutek polecenia c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty podaje się do wiadomości, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zezwoliło gminie Barzdorf w powiecie Czeska Lipa w Czechach na zmianę niemieckiej nazwy tej miejscowości „Barzdorf“ na „Barzdorf am Rollberge“; czeska nazwa tej gminy „Pertolice“ pozostaje bez zmiany.

Należące do gminy Brandeis nad Łabą a złączone w jedną gminę miejscowości: Brandeis, Brandeiser Schlossbezirk Königsdorf, otrzymały jedną nazwę „Brandeis nad Łabą“ po czesku „Brandys nad Labem“.

Nakładem funduszu szkolnego krajowego.

Z drukarni Władysława Łozińskiego we Lwowie, pod zarządem J. Niedopada

PLAN

NAUKI ROBÓT RĘCZNYCH KOBIECYCH

W SZKOŁACH LUDOWYCH POSPOLITYCH

ORAZ W SZKOŁACH WYDZIAŁOWYCH ŻEŃSKICH

ZATWIERDZONY RESKRYPTEM JE. PANA MINISTRA W. i O. z 10. MAJA 1911 L. 16.486

WRAZ

z INSTRUKCYĄ.

WE LWOWIE
NAKŁADEM FUNDUSZU SZKOLNEGO KRAJOWEGO
Z DRUKARNI WŁADYSŁAWA ŁOZIŃSKIEGO
POD ZARZĄDEM J. NIEDOPADA
1911.

Szkoły pospolite 1-klasowe.

Cel nauki: Rozbudzić zamiłowanie do pracy ręcznej, schludności, porządku i oszczędności. Przysposobić dziewczęta do wykonywania najzwyklejszych i najpotrzebniejszych robót kobiecych, kładąc szczególniejszy nacisk na naukę szycia, cerowania i łatania.

Uwaga: Na wszystkich stopniach nauki należy pouczać dziewczęta o materyałach, używanych do każdego rodzaju robót; począwszy od stopnia trzeciego o poznawaniu jakości materyału, o jego pochodzeniu i cenie.

Przy nauce haftu, robót szydełkowych lub drutowych, należy uwzględniać miejscowe stosunki i zwyczaje, tudzież zwracać uwagę na wzory rodzime.

Stopień II. (2-gi rok nauki). Tygodniowo 1 lekcya 2-godzinna.

Nauka rozpoczyna się od Wielkiejnocy, po ustaniu nauki dopełniającej.

Początki szycia: ścieg przed igłą, steben, ścieg za igłą, obrębianie na grubszym materyale.

Stopień III. (3 i 4 rok nauki). Tygodniowo 1 lekcya 2-godzinna.

Dalsze ćwiczenia w szyciu na wzorniku: najpowszechniej używane w danej miejscowości szwy; cerowanie i łatanie. Początki miejscowego zdobnictwa (ścieg wodny, łańcuszkowy, krzyżykowy, mereżki lub szydełkowanie i t. p.) Obrębianie chustek na głowę lub ręczników; szycie zapasek lub spodnic. Krój i sposób szycia przystosowany do miejscowych zwyczajów.

Stopień IV. (5-ty i 6-ty rok nauki). Tygodniowo 1 lekcya 2-godzinna.

Dalsze ćwiczenia w szyciu, naprawianiu i zdobieniu bielizny. Dziurki do zapinania, poszewki, koszule. Krój, sposób szycia i zdobienie przystosowane do miejscowych zwyczajów.

Nauka dopełniająca. Kurs I, II, i III. razem. Tygodniowo 1 lekcya 2-godzinna.

Nauka może odbywać się razem z uczennicami IV. stopnia, ewentualnie osobno, jeżeli na IV. stopniu jest znaczniejsza liczba uczenic (więcej niż 30).

Naprawianie bielizny i odzieży. Krój i szycie koszul, spodnic i zapasek, zdobionych stosownie do miejscowego zwyczaju.

Szkoły pospolite 2-klasowe.

Cel nauki i plan, taki sam jak w szkołach jednoklasowych z powodu, że wymiar czasu jest jednakowy. Dziewczęta z nauki dopełniającej pobierają naukę robót ręcznych kobiecych osobno z planem nieco rozszerzonym.

Nauka dopełniająca. Kurs I., II. i III. razem. Tygodniowo 1 lekcya 2-godzinna.

Naprawianie bielizny i odzieży. Krój i szycie koszul, spodnic, zapasek, poszewek, ręczników i t. p. zdobionych stosownie do miejscowego zwyczaju.

Szkoły pospolite 3-klasowe.

Cel nauki: jak w szkołach jednoklasowych.

Stopień II. (2-gi rok nauki). Tygodniowo 1 lekcya 2-godzinna.

Początki szycia na wzorniku: ścieg przed igłą, steben, ścieg za igłą, obrębianie i inne najpowszechniej używane ściegi i szwy w danej miejscowości.

Stopień III. (3-ci i 4-ty rok nauki). Tygodniowo 1 lekcya 2-godzinna razem, względnie, jeżeli liczba uczenic przekracza 30, pobiera naukę osobno 3-ci rok nauki, a osobno 4-ty r. n. po 2 godziny w tygodniu.

Dalsze ćwiczenia w szyciu, cerowaniu i łataniu. Początki miejscowego zdobnictwa (ścieg wodny, łańcuszkowy, sznureczkowy, krzyżykowy, mereżkowy, szydełkowanie i t. p.). Obrębianie chustek na głowę, ręczników albo prześcieradeł, szycie zapasek lub spodnic. Krój i sposób szycia zastosowany do miejscowego zwyczaju.

Stopień IV. (5. i 6. rok nauki.) Tygodniowo 1 lekcya 2-godzinna, względnie jak na stopniu III., osobno dla każdego roku nauki.

Szycie koszul i poszewek. Krój, sposób szycia i zdobienie z uwzględnieniem miejscowych zwyczajów. Początki robót drutowych, stosownie do potrzeby.

Nauka dopełniająca. (Kurs I., II. i III. razem). Tygodniowo 1 lekcya 2-godzinna.

Naprawianie bielizny i odzieży. Krój i szycie koszul, zapasek, spodnic, ręczników, poszewek, nakryć na stoły, nakryć na łóżka i t. p. Szycie i zdobienie zastosowane do miejscowego zwyczaju. Pończochy, o ile w danej okolicy są używane.

Szkoły pospolite 4-klasowe typu wiejskiego.

Cel nauki: Jak w szkołach jednoklasowych.

Plan nauki: jak w szkołach trzyklasowych.

Szkoły pospolite 4-klasowe typu miejskiego.

Cel nauki: 1. Rozbudzić zamiłowanie do pracy ręcznej, schludności, porządku i oszczędności. 2. Wyuczyć najpotrzebniejszych ściegów i szwów, tudzież szydełkowania.

Uwaga: Na wszystkich stopniach nauki należy pouczać dziewczęta o materyałach, używanych do każdego rodzaju robót; począwszy od klasy III. o poznawaniu jakości materyału, o jego pochodzeniu i cenie; wszędzie zwracać uwagę na wzory rodzime.

Klasa II. (2 godziny tygodniowo.)

Uwaga: Porządek nauki w klasie II. i III. ustanowi Zarząd szkoły według jednej z dwóch alternatyw, podanych poniżej, stosownie do warunków miejscowych i potrzeb młodzieży. Jedna z alternatyw, wprowadzona w klasie II., musi być zatrzymana następnie także w klasie III.

Alternatywa A. Ćwiczenia wstępne w nauce szycia: ścieg przed igłą, steben, ścieg za igłą. Ćwiczenia w wyszywaniu: półkrzyżyk w prawo, półkrzyżyk w lewo, cały krzyżyk. Trzy lub cztery łatwe szlaczki: wielkie abecadło drukowane, cyfry, pełny podpis.

Alternatywa B. Ćwiczenia wstępne w szydełkowaniu: wzornik z grubej bawełny w kształcie podwiązek, torebki lub podstawki.

Uczenice, które ukończyły kanwę lub wzornik, także uczenice, powtarzające klasę, wyszywają łatwe szlaczki na grubszych tkaninach, n. p. na ręcznikach, serwetach i t. p., albo szydełkują natomiast szalik lub chustkę z grubej włóczki.

Klasa III. (2 godziny tygodniowo).

Alternatywa A. Ćwiczenia wstępne w szydełkowaniu: wzornik w kształcie podwiązek, torebki lub podstawki z grubej bawełny.

Zastosowanie praktyczne: szalik, chustka, serdaczek lub spódniczka z grubej włóczki.

Alternatywa B. Ćwiczenia wstępne w nauce szycia: ścieg przed igłą, steben, ścieg za igłą; ćwiczenia w wyszywaniu: półkrzyżyk w prawo, półkrzyżyk w lewo, cały krzyżyk; 3—4 łatwe szlaczki; wielkie abecadło drukowane, cyfry, pełny podpis.

Uczenice, które ukończyły robotę planem przepisaną i uczenice powtarzające klasę szydełkują wstawki lub koronki, albo natomiast wyszywają łatwe szlaczki na grubszych tkaninach, n. p. na ręcznikach, serwetach i t. p.

Klasa IV. (2 godziny tygodniowo.)

Ćwiczenia w systematycznej nauce szycia na wzorniku: ścieg przed igłą, steben, ścieg za igłą; szew francuski, szew obrąbkowy, szew wierzchem, szew pod-

szewkowany; obrąbek zwykły, obrąbek stebnowany; listewka prosta, cera na nitce wyciągniętej; cera na materyale przeciętym.

Zastosowanie praktyczne: uszycie fartuszka z jasnego płócienka lub perkalu; w miarę możności i czasu: wyszywanie na fartuszku.

Uczenice, które ukończyły robotę planem przepisaną i uczenice, powtarzające klasę, obrębiają ścierki, ręczniki, prześcieradła i t. p. wyszywają na płótnie ściegiem krzyżykowym lub innym, stosownie do miejscowego zwyczaju.

Szkoły 5-klasowe.

Cel nauki: 1. Rozbudzić zamiłowanie do pracy ręcznej, do schludności, porządku i oszczędności. 2. Wyrobić możliwą wprawę w szyciu najpotrzebniejszych rodzajów bielizny.

Uwaga: Klasy I — IV. jak powyżej w szkołach czteroklasowych miejskich.

Klasa V. 5-ty rok nauki, wspólnie z 6-tym rokiem nauki. 4 godziny tygodniowo.

I. półrocze. Uszycie spodnicy perkalowej w kliny.

II. półrocze. Metodyczna nauka szycia, cerowania i łatania na wzorniku. Dzierganie.

W trzecim kwartale raz na miesiąc cerowanie pończoch; w czwartym kwartale raz na miesiąc cerowanie bielizny.

Uczenice, powtarzające klasę, szyją w drugiem półroczu koszulę.

Uwaga: Do cerowania przynoszą uczenice bieliznę praną.

Klasa V. 6-ty rok nauki, wspólnie z 5-tym rokiem nauki. 4 godziny tygodniowo.

I. półrocze. Krój i uszycie koszuli angielskiej. Raz na miesiąc łatanie bielizny.

II. półrocze. Poszewka na jasiek, ozdobiona łatwym haftem. Raz na miesiąc naprawki drobne, jak: zaszywanie rękawiczek, naprawa dziurek do zapinania i t. p.

Uwaga: Do łatania przynoszą uczenice bieliznę praną.

Uczenice, powtarzające klasę, zamiast poszewki, szyją drugą koszulę, ozdobioną dzierganymi ząbkami.

Szkoły 6-klasowe.

Cel nauki. Jak w szkołach pięcioklasowych.

Klasa V. (4 godziny tygodniowo).

I. półrocze. Uszycie spodnicy perkalowej w kliny.

II. półrocze. Metodyczna nauka szycia, cerowania i łatania na wzorniku, Dzierganie.

W trzecim kwartale raz na miesiąc cerowanie pończoch; w czwartym kwartale raz na miesiąc cerowanie bielizny.

Uwaga: Do cerowania przynoszą uczenice bieliznę praną.

Klasa VI. (4 godziny tygodniowo).

I. półrocze. Krój i uszycie koszuli angielskiej, ozdobionej koronką szydełkowaną. Raz na miesiąc łatanie bielizny.

II. półrocze. Poszewka na jasiek, ozdobiona obrąbkiem mereżkowym i łatwym haftem. Raz na miesiąc naprawki drobne, jak: zaszywanie rękawiczek, naprawianie dziurek do zapinania i t. d. Uczenice, powtarzające klasę, zamiast poszewki, szyją drugą koszulę, ozdobioną ząbkami dzierganymi.

Uwaga: Do łatania przynoszą uczenice bieliznę praną.

Szkoły wydziałowe 3-klasowe.

Cel nauki. 1. Uzdolnić uczenice i wprawić, o ile możności, do samodzielnego wykonywania najzwyklejszych i najpotrzebniejszych w życiu domowem robót kobiecych. 2. Rozbudzić zamiłowanie do pracy ręcznej, porządku, schludności i oszczędności: kształcić poczucie piękna.

Uwaga. We wszystkich klasach należy pouczać dziewczęta o materyałach używanych do każdego rodzaju robót, o poznawaniu jakości materyału, o jego pochodzeniu i cenie. Nadto zwracać należy szczególniejszą uwagę na wzory rodzime.

Klasa I. (3 godziny tygodniowo).

I. półrocze. Praktyczne ćwiczenia w szyciu: uszycie spodnicy perkalowej w kliny.

II. półrocze. Dalsze ćwiczenia w systematycznej nauce szycia na wzorniku: zakładka zwykła, zakładka mereżkowa, obrąbek stebnowany, obrąbek mereżkowy; listewka, lamówka, cery i łaty, dziurki do zapinania, rygliki; przyszywanie tasiemek, guzików, zatrzasków i haftek. Ćwiczenia w dzierganiu: serwetka pod chleb, ozdobiona ząbkami dzierganymi.

Uczenice, powtarzające klasę, szyją w drugiem półroczu koszulę, ozdobioną ząbkami dzierganymi.

Klasa II. (3 godziny tygodniowo).

I. półrocze. Uszycie koszuli angielskiej, ozdobionej koronką szydełkowaną. Raz na miesiąc cerowanie pończoch.

II. półrocze. Poszewka na jasiek, ozdobiona obrąbkiem mereżkowym i łatwym haftem atlaskowym. Raz na miesiąc cerowanie bielizny.

Uwaga: Do cerowania przynoszą uczenice bieliznę praną.

Uczenice, powtarzające klasę, w drugiem półroczu szyją drugą koszulę lub poszewkę.

Klasa III. (3 godziny tygodniowo).

I. półrocze. Krój i uszycie koszuli angielskiej. Raz na miesiąc łatanie bielizny.

Uwaga: Do łatania przynoszą uczenice bieliznę praną.

II. półrocze. Ćwiczenia w hafcie atłaskowym; haftowanie znaków i monogramów na poszewkach, serwetach, ręcznikach i t. p. przedmiotach. Raz na miesiąc naprawki drobne, jak przyszywanie wieszadeł, zatrzasków, haftek, zaszywanie rękawiczek, naprawianie dziurek do zapinania i t. p.

Uczenice, powtarzające klasę, wykonują te same roboty.

Szkoły wydziałowe 5-klasowe.

Cel nauki. Wyrobić możliwą wprawę i samodzielność w szyciu ręcznem i na maszynie, w kroju i szyciu zwykłej bielizny, w kroju i szyciu sukien domowych.

Klasa IV. (3 godziny tygodniowo).

I. i II. półrocze. Krój i szycie bielizny, a mianowicie: krój koszul damskich i dziecinnych, kaftanika i innej bielizny damskiej i dziecinnej.

Poznanie konstrukcyi maszyny do szycia; przyrządzanie roboty do szycia na maszynie. Ćwiczenia w szyciu ręcznem i na maszynie: uszycie koszuli damskiej, dziecinnej, kaftanika i spódnicy lub majtek.

Klasa V. (4 godziny tygodniowo).

I. i II. półrocze. Krój i szycie sukien, a mianowicie: krój halki, spódnicy do bluzek, stanika z dwoma i z trzema boczkami, rękawów w ogóle; krój bluzki i rękawów bluzkowych.

Ćwiczenia w szyciu sukien w ręku i na maszynie: uszycie halki, spódnicy do bluzek, stanika (leniuszka), bluzki, względnie bluzek.

Szkoły wydziałowe 6-klasowe.

Cel nauki. Jak w szkołach wydziałowych pięcioklasowych.

Klasa IV. (3 godziny tygodniowo).

Krój i szycie bielizny w ręku i na maszynie, jak w szkołach wydziałowych pięcioklasowych.

Klasa V. (3 godziny tygodniowo).

I. półrocze. Krój koszuli damskiej nocnej; krój koszul męskich. Ćwiczenia w szyciu ręcznem i na maszynie: uszycie koszuli damskiej nocnej, uszycie koszuli męskiej.

II. półrocze. Krój i szycie sukien. Krój halki i spódnicy do bluzek. Ćwiczenia w szyciu ręcznem i na maszynie: uszycie halki i spódnicy do bluzek.

Klasa VI. (3 godziny tygodniowo).

I. półrocze. Krój staników i bluzek, rękawów w ogóle i rękawów bluzkowych. Ćwiczenia w szyciu ręcznem i na maszynie: uszycie stanika (leniuszka) i bluzki, względnie bluzek.

II. półrocze. Krój i uszycie całej sukni wełnianej, względnie sukien wełnianych.

Instrukcya

do nauki robót ręcznych kobiecych.

I.

Cel nauki.

Obok wartości praktycznej ma nauka robót ręcznych w szkole żeńskiej doniosłe znaczenie wychowawcze: nie tylko bowiem przysposabia dziewczęta do wykonywania najpotrzebniejszych robót kobiecych, ale także, prowadzona należycie, rozbudza w nich zamiłowanie pracowitości i porządku, wyrabia zmysł schludności i oszczędności, t. j. przymioty w życiu kobiety bardzo cenne. Nauczycielka robót ręcznych winna je mieć wszystkie na oku i przy każdej sposobności zachęcać dziewczęta, by w umiejętności szycia szukały zadowolenia, by ochoczo wyręczały matki w wykonywaniu łatwiejszych robót domowych, a ubranie własne z wielką starannością we wzorowym utrzymywały porządku. Oderwane wieszadła, brakujące haftki lub guziki nie powinny nigdy być cierpiane u dziewcząt. Ponadto winna nauczycielka pouczać uczenice o ekonomicznem znaczeniu nauki szycia. Wszystko to razem nada wychowaniu dziewcząt kierunek praktyczny i rozbudzi w nich szacunek dla pracy ręcznej, co jest jednym z celów szkoły ludowej. Rozumie się samo przez się, że nauka robót ręcznych w szkole nie może przygotowywać dziewczęta do pracy zawodowej, czyli do zarabiania na życie szyciem. Wymagania takiego szkoła spełnić nie może z powodu młodocianego wieku uczenic i szczupłego wymiaru czasu, jaki poświęca na naukę robót ręcznych; głównie jednak dla tego, że jej zadaniem jest rozbudzić i rozwinąć władze duchowe i fizyczne dziecka i przysposobić je do życia — nie zaś do zawodów specyalnych.

II.

Wskazówki hygieniczne.

Przy nauce robót ręcznych kobiecych należy z wielką starannością zwracać uwagę na momenta ważne szczególniej ze stanowiska hygieny wzroku, a mianowicie na: a) oświetlenie sali, w której nauka robót ręcznych się odbywa; b) prawidłową postawę ciała przy robocie; c) oddalenie roboty od oka; d) na potrzebę poddania obserwacyi i orzeczeniu lekarza uczenic, które zdradzają pewne wady w budowie oka lub pozostałości z przebytych chorób ocznych.

a) Nauka robót może się odbywać tylko przy dobrem oświetleniu dziennem, które powinno być zarówno wystarczające na wszystkich miejscach, zajętych przez uczenice. Nauka przy sztucznem oświetleniu jest bezwzględnie wykluczona.

b) Uczenice nie powinny nachylać się przy robocie.

c) Robótka ma znajdować się, co najmniej, w oddaleniu 33 cm. od oka (od zewnętrznego brzegu oczodołu).

d) Dzieci obarczone wadami budowy oka i pozostałościami po przebytych chorobach ocznych, które upośledzają wzrok, winny być aż do orzeczenia lekarskiego czasowo uwolnione od nauki robót ręcznych kobiecych. Rzeczą lekarza będzie orzec, czy dziecko ma być uwolnione od tej nauki tylko na pewien czas, czy też trwale (§ 27. Regulaminu szk.), czy wreszcie może bez szkody dla wzroku uczęszczać dalej na tę naukę, posługując się stosownemi okularami.

Ponieważ w obecnych warunkach pierwsze rozpoznanie wadliwości wzroku dziecięcego musi przypaść nauczycielce, przeto krajowa Rada zdrowia podała w tym celu następującą praktyczną wskazówkę:

Jeżeli nauczycielka zauważy, że uczenica, pomimo czynionych jej uwag, nie może wykonywać roboty ręcznej lub czytać zwykłego druku w książce szkolnej z łatwością, bez żadnego natężenia, w oddaleniu 33 cm. od oka, wówczas istnieje uzasadnione podejrzenie, że budowa jej oczu jest wadliwa. Taka uczenica powinna się poddać badaniu lekarskiemu. Rozumie się samo przez się, że nauczycielka musi obserwować dziecko niepostrzeżenie, by o ile możności wykluczyć z jego strony przesadę lub udawanie.

Wedle opinii c. k. krajowej Rady zdrowia, która była decydująca przy układaniu planów naukowych:

1. Nauki robót ręcznych kobiecych należy nie rozpoczynać zasadniczo przed skończonym siódmym rokiem życia. (Stosuje się to przeważnie do szkół prywatnych, gdyż w szkołach publicznych roboty ręczne rozpoczynają się z reguły najwcześniej w drugim roku nauki, a więc po skończonym 7-mym roku życia).

2. Po skończonym siódmym roku życia można bez szkody dla wzroku przydzielać dziewczętom tylko takie roboty, których najdrobniejsze szczegóły oko prawidłowe może dokładnie widzieć w oddaleniu 50 cm lub większem, rozpoznając wyraźnie z tego oddalenia pasma, nitki i ściegi. Do tego rodzaju robót należą: heczkowanie, roboty drutowe, szycie na kanwie o średnio szerokich pasmach (3 oczka na 1 cm), grubsze cerowanie, szycie i obrębianie grubszego płótna.

3. Robotami, które oko prawidłowe widzi dokładnie w odległości 33 cm. mogą się zajmować dziewczęta dopiero po skończonym dziewiątym roku życia. Do tych należą: delikatne cerowanie, aplikacye firanek, zwykłe białe i kolorowe hafty, gruby haft Holbeina (po obu stronach jednaki ścieg), szydełkowanie mignardizami (tasiemkami) i siatkowe gipiury.

4. Szkodliwe dla oka roboty winny być bezwarunkowo usunięte z zakresu szkolnej nauki robót ręcznych kobiecych, a mianowicie: szycie batystowej cienkiej bielizny, haftów petit-point, haftów perełkowych i robienie koronek, a wreszcie cienkiego haftu na ramach (płaski ścieg).

III.

Ogólne zasady dydaktyczne.

W nauce robót ręcznych należy przestrzegać następujących zasad dydaktycznych:

1. Nauka robót ręcznych nie może się ograniczyć do mechanicznego tylko ćwiczenia zręczności ręki, lecz powinna być udzielana w sposób zajmujący i pobudzać uczenice do myślenia. W tym celu każdy nowy szczegół lub rodzaj roboty należy poprzedzić stosownem pouczeniem o materyale, na którym robota ma być wykonana, o jego jakości i cenie, o środkach, do wykonania roboty potrzebnych. Za pomocą odpowiednio dobranych próbek pouczyć należy o odróżnianiu tkanin lnianych od bawełnianych, dobrych gatunków od złych, podać w przybliżeniu ich ceny; wreszcie wskazać na praktyczne zużytkowanie wyuczonych robót. Takiem postępowaniem rozbudzi się u uczenic ciekawość, żywsze zainteresowanie się nauką, co jest nieodzownym warunkiem wszelkiego postępu.

2. Do ożywienia nauki robót ręcznych, do jej gruntowności i do wyrobienia pewnej samodzielności u uczenic przyczynia się znakomicie nauka zbiorowa czyli równczesne jej udzielanie wszystkim uczenicom klasy lub oddziału. Gdy chodzi o nowy szczegół lub nowy rodzaj roboty, nauczycielka nie może i nie powinna pokazywać każdej uczenicy osobno, jak go wykonać należy; w takim razie bowiem objaśnienia jej ze względu na szczupłość czasu musiałyby być bardzo skąpe i najczęściej niewystarczające. Co gorsza, gdy jest zajęta jedną, ogół uczenic wyczekując na swoją kolej, siedziałby bezczynnie, do czego wychowawczyni bezwarunkowo dopuścić nie wolno.

Przystępując do nowego szczegółu roboty, nauczycielka objaśnia go i pokazuje całej klasie równocześnie, za pomocą kilku dobrze obmyślanych pytań przekonywa się, czy wszystkie uczenice rzecz należycie zrozumiały i wszystkim poleca wykonać wyjaśniony szczegół równocześnie na jednakowym materyale i jednakowymi przyborami; sama zaś przegląda roboty ławkami, poprawia i prostuje błędy, układa rękę i postawę ciała, poleca spruć i zrobić lepiej, co źle zostało wykonane. Tymczasem ogół uczenic ćwiczy się w prawidłowem i coraz to lepszem, równiejszem wykonywaniu wyuczonego szczegółu. Tu się kończy zadanie nauki zbiorowej,

Gdy uczenice umieją wykonywać pewne ściegi i szwy, przystępują do szycia bielizny według planu. Zdolniejsze szyją lepiej i raźniej; mniej uzdolnione muszą czasami spruć źle wykonany szczegół i postępują w robocie powoli: dlatego niedobrze czyniłaby nauczycielka, starając się koniecznie o to, by wszystkie uczenice ukończyły równocześnie planem przepisaną robotę.

3. Nauka robót ręcznych powinna być udzielana z należytem stopniowaniem, przystępnie i poglądowo. A więc w rozkładzie przepisanego planem materyału naukowego postępuje nauczycielka od rzeczy łatwych i prostych do trudniejszych i bardziej skomplikowanych, każdy nowy szczegół objaśnia jak najdokładniej za pomocą rysunku na tablicy, dużych obrazów ściennych, wzorowo wykonanych modeli; sam sposób wykonania zaś pokazuje na wielkich, odpowiednio dobranych przyrządach. Takimi są: a) wielka stojąca rama drewniana z rozpiętą na niej siatką, która naśladuje tkaninę kanwy (do ćwiczeń wstępnych) lub płótna: b) wielka igła rogowa lub z drutu, wielkie szydełko kościane (stosownie do planu i druty); parę metrów kolorowego sznura; c) wielkie tablice ścienne z wzorami planem przepisanych ściegów szwów i wyszywań (układu Fellnera i Stejskala); d) modele, wzorowo wykonane, robót planem przepisanych: e) mały zbiór próbek tkanin lnianych (na wsi i konopnych), bawełnianych, nici i bawełny wraz z przypuszczalną ich ceną; f) miara centymetrowa i nożyczki krawieckie.

4. Gdy nauczycielka objaśnia lub pokazuje rzecz nową, uczenice nie powinny wykonywać roboty; mają one wtedy uważać i czynić to, co nauczycielka poleci. Jeżeli nauczycielka nie uczy nic nowego, a uczenice wykonują robotę, w której nabyły już pewnej biegłości, można im pozwolić, by od czasu do czasu zaśpiewały jakąś piosenkę. Na niższych stopniach nauki, gdy nauczycielka zauważy, że uczenice są zmęczone, powinna na chwilę przerwać robotę, kazać im powstać i również zaśpiewać jakąś piosenkę.

5. Przy nauce robót uczenice powinny mieć ręce czysto umyte, a na ławce przed sobą rozłożoną czystą chusteczkę lub arkusz białej bibułki, by zapobiedz brukaniu się roboty od ławek szkolnych. Po ukończonej nauce każda uczenica powinna włożyć swoją robotę do przeznaczonej na to torebki papierowej i oddać ją nauczycielce dla przechowania w szafie szkolnej. Robót szkolnych nie wolno uczenicom brać do domu.

IV.

Szczegółowe wskazówki metodyczne.

1. Ćwiczenia wstępne w nauce szycia i wyszywania na kanwie.

Środki naukowe: Stojąca drewniana rama, wypełniona siatką ze sznura lub taśmy (siatka przedstawia tkaninę kanwy), wielka igła rogowa lub druciana nawleczona kolorowym sznurkiem, wielka tablica ścienna z wzorami ściegów, kilku łatwych szlaczków, oraz wielkiem abecadłem łacińskiem drukowanem i cyframi, wzorowo wykonany płatek na kanwie.

Przybory dla uczenic: Kanwa koloru perłowego, wielkości 32×40 cm, motek włóczki wiśniowej lub szafirowej, naparstek i igła z końcem tępym a uszkiem podłużnem.

Wskazówki. Wyszywanie na kanwie bywa zwykle pierwszą robotą dziewcząt. Każdy szczegół jest dla nich nowy, dlatego każdy musi być poglądowo wyjaśniony. Gdy mowa o włóczce, pouczy nauczycielka, że włóczkę wyrabiają z wełny, że naturalny jej kolor jest białawy lub czarnorudawy, a wszelkie inne kolory uzyskuje się przez farbowanie, nie wolno jej przeto brać do ust.

Przystępując do wykonania wyjaśnionego już szczegółu roboty, staje nauczycielka tak, by wszystkie uczenice mogły dobrze widzieć każdy jej ruch, pokazuje układ ręki, sposób trzymania igły, wkładania jej w kanwę i wyciągania, poczem poleca uczenicom powtórzyć to samo i wykonać na kanwach, które mają przed sobą, przegląda roboty ławkami dla przekonania się, czy wszystkie uczenice rzecz zrozumiały i czy robią prawidłowo; poprawia błędy, kontroluje układ ciała i ręki oraz oddalenie roboty od oczu.

Począwszy od ściegu przed igłą, przeprowadza w ten sam sposób naukę innych ściegów, planem objętych, aż do pełnego krzyżyka. Gdy uczenice nabrały już dostatecznej wprawy w wykonywaniu krzyżyków (w jedną stronę), przystępują do wyszywania łatwych szlaczków według wzorów, podanych na tablicy ściennej a przez nauczycielkę należycie wyjaśnionych. Następnie w ten sam sposób przeprowadza się wyszywanie wielkiego abecadła i cyfr, przyczem uczenice same mają liczyć nitki odstępowe między jedną literą a drugą.

Od pierwszego ściegu należy wymagać od uczenic, by przy zaczynaniu nie robiły węzełków, lecz przewlekały nitkę od lewej ręki ku prawej i wstecz, tudzież, by lewa strona roboty przedstawiała się prawidłowo.

2. Roboty szydełkowe.

Środki naukowe: Grube szydełko drewniane lub kościane, 2 m sznurka kolorowego, tablica ścienna z wzorami oczek, łańcuszka, słupków i kilku łatwymi szlakami, wzorowo wykonany wzornik szydełkowy w kształcie podstawki lub torebki.

Przybory dla uczenic: Szydełko kościane, motek bawełny Nr. 6 koloru bułkowego lub białego. Do robót włóczkowych szydełko powinno być cokolwiek grubsze przy haczyku.

Wskazówki. Naukę szydełkowania poprzedzi pouczenie o przyborach, które uczenice mają przed sobą i o materyale, z jakiego się je wyrabia. Następnie staje nauczycielka tak, by wszystkie uczenice mogły dobrze widzieć każdy jej ruch, bierze do rąk szydełko i sznurek, pokazuje uczenicom układ ręki, sposób trzymania szydełka i sznurka i nabierania t. zw. oczka; wyjaśnia, że każda robota szydełkowa rozpoczyna się od szeregu oczek, wysnutych jedne z drugich czyli t. zw. łańcuszka, poczem poleca uczenicom wykonać to samo, t. j. nabrać oczko i snuć z niego oczka dalej, przegląda robotę ławkami, by się przekonać, czy wszystkie uczenice rzecz zrozumiały i czy robią prawidłowo; poprawia błędy, kontroluje układ ciała i ręki, przestrzega wreszcie, by roboty zanadto nie zbliżały do oczu. Skoro uczenice na-

brały wprawy w nabieraniu oczek, wyjaśnia nauczycielka, że każdą robotę szydełkową rozpoczyna się od łańcuszka z żądanej ilości oczek; na nim dopiero robi się według wzoru dalsze oczka i słupki. Poucza, że oczka powinny być tak duże, by haczyk szydełka mógł się łatwo przez nie przesuwać, że powinny być równe tj. jednakowej wielkości, bo wtedy i robota cała będzie równa czyli dobrze wykonana.

Pierwszą robotą szydełkową ma być wzornik w kształcie kwadratu lub prostokąta; można z niego zrobić podstawkę pod lampę lub torebkę wedle uznania nauczycielki. Na łańcuszku o podanej ilości oczek robią uczenice dla nabrania wprawy 10 rzędów oczek ścisłych, chwytając każdym razem zewnętrzną część oczka w rzędzie poprzedzającym; powstanie z tego powierzchnia jakby karbowana. Następnie robią znowu 10 rzędów oczek ścisłych, chwytając obydwie części oczek rzędu poprzedzającego: powstanie z tego powierzchnia gładka. Potem ćwiczeniu przystępuje się do nabierania słupków raz, dwa i trzy razy nawijanych, tworząc z nich łatwy ale wyraźny deseń wedle wzoru na tablicy ściennej. Ukończoną podstawkę lub torebkę obrobią uczenice łatwą, szydełkowaną koronką.

Po ukończeniu wzornika wykonają uczenice inną robotę szydełkową do praktycznego użytku, jako to: szalik, serdak, ciepłą spódnicę, wstawkę lub koronkę. Już na wzorniku należy wdrażać uczenice do rachowania oczek: bez rachowania nie można odrobić wzoru ani nadać odpowiedniego kształtu robocie.

W klasach niezbyt licznych można zezwolić uczenicom rozważniejszym i zręczniejszym na używanie szydełka metalowego.

Przy robotach drutowych tok postępowania jest taki sam, jak przy szydełkowych.

3. Szycie ręczne. Cerowanie i łatanie.

Środki naukowe: stojąca rama drewniana z rozpiętą na niej siatką. Taśma lub sznury, z których siatka się składa, powinny być tak grube, by mogły być widziane przez uczenice nawet w ostatniej ławce. Igła rogowa lub stalowa, odpowiedniej długości i grubości. Gruby kolorowy sznurek na 1·5 m długi. Tablica ścienna ze znacznie powiększonymi wzorami ściegów i szwów, jakie na płatku mają być wykonane. Wzorowo wykonany płatek ze ściegami i szwami, jakie plan naukowy na daną klasę przepisuje. Próbki (do połowy przylepione na kartonie): a) płótna naturalnego, b) bielonego, c) perkalu, d) nici naturalnych, e) bielonych, f) maszynowych (gumowanych z bawełny). Nad każdą próbką winna być oznaczona cena. Dla klas wyższych, w których się uczy szycia bielizny, należy sporządzić zbiór próbek z wielu gatunkami płótna i perkalu, by uczenice nauczyły się odróżniać lepsze gatunki od gorszych.

Przybory dla uczenic: Kawałek płótna nie apretowanego, średniej grubości, rozmiarów 30×40 cm. Pasmo nici naturalnych Nr. 60, pół motka czerwonej bawełny Nr. 35 do wstępnego ćwiczenia ściegów i pół motka takiejże bawełny Nr. 25 do ćwiczenia w cerowaniu. Igła, naparstek i nożyczki. Centymetr lub miarka papierowa z centymetrową podziałką.

Wskazówki. Naukę szycia poprzedzi rozmówka, w której nauczycielka zachęci uczenice do pracowitości, jako do jednej z najpiękniejszych i najcenniejszych cnót

niewieścich; wskaże na korzyści, jakie przynosi umiejętność szycia, pouczy o jej znaczeniu ekonomicznem w życiu jednostek, rodzin i społeczeństwa. Nastąpi potem pouczenie o przyborach, które uczenice mają przed sobą, o materyale z jakiego są wykonane, o ich jakości i cenie. Niema to być lekcya nauk przyrodniczych, ale przypomnienie i uzupełnienie tego, o czem uczenice już słyszały w nauce szkolnej. Gdy mowa o wyrobie płótna, należy wytłumaczyć, jak powstają brzegi fabryczne, dopomagając sobie rysunkiem na tablicy: poczem uczenice przypatrzą się swoim płatkom i brzegi te na nich rozpoznają. Przy pomocy próbek nauczą się odróżniać płótno od perkalu, niei od bawełny, nauczą się również, że z igłą i nożyczkami należy się obchodzić oględnie, by nie skaleczyć siebie ani drugich.

Przystępując do nauki szycia, staje nauczycielka przy ramie w ten sposób, by wszystkie uczenice mogły widzieć dokładnie każdą jej czynność, każdy ruch jej ręki. Każdy nowy szczegół wykonywa nauczycielka na siatce w oczach całej klasy, dając przytem potrzebne wyjaśnienia, przyczem posługuje się odpowiednim wzorem na tablicy ściennej lub nawet rysunkiem na tablicy klasowej. Potem odpytuje rzecz wyjaśnioną dla przekonania się, czy wszystkie uczenice dobrze ją zrozumiały. Skoro tak jest istotnie, poleca wykonać na płatku szczegół, który jest przedmiotem lekcyi a więc ścieg, szew, wyciąganie nitki, zakładanie obrąbka i t. d. Sama przegląda roboty ławkami: gdzie trzeba udziela potrzebnych wskazówek, naprowadza pytaniami na wyrobienie jasnych i dokładnych pojęć w zakresie wykonywanej pracy, baczną zwracając przytem uwagę na prawidłową postawę ciała, należyte trzymanie roboty i od pierwszej chwili nie dopuszcza do błędnych przyzwyczajeń, których później trudno oduczyć. Szczególniejszym przedmiotem jej starań i opieki powinny być uczenice słabiej uzdolnione i mniej zręczne.

Wszelkie prace przygotowawcze, jak: równanie płatków, wyciąganie nitek na ściegi i szwy, zakładanie obrąbka i t. p. wykonują uczenice same po dokładnem objaśnieniu przez nauczycielkę i pod czujnym jej nadzorem.

W klasach wyższych, gdzie plan naukowy wprowadza szycie bielizny (fartuszków, spodnic, koszul, poszewek), przystosuje nauczycielka ten sam tok postępowania z tą różnicą, że zamiast płatka wskaże im wzorowo wykonany model roboty; uzmysłowi, co potrzeba rysunkiem na tablicy, pouczy o jakości, ilości i cenie potrzebnego materyału, przekona się za pomocą odpowiednio zestawionych pytań, czy uczenice rzecz wyjaśnioną należycie zrozumiały, poczem dopiero przystąpi do szycia. Wszystkie szczegóły danej roboty winny być wykonane przez uczenice. Nauczycielka zwróci uwagę na to, by uczenice zręczniejsze, które prędzej wykończyły robotę, nie siedziały potem bezczynnie, wyczekując na dalsze wskazówki nauczycielki, lecz miały pod ręką inną robótkę, którą tymczasem same wykonywać mogą n. p. szydełkować koronkę, dziergać ząbki do obszycia fartuszka, spodnicy lub koszuli.

Nauka cerowania i łatania odbywa się w taki sam sposób jak nauka szycia. Nauczycielka pokazuje na płatku wzorowo wykonaną cerę lub łatę, wyjaśnia metodycznie sposób jej wykonania według wzorów na tablicy ściennej lub, jeśli potrzeba, rysunku na tablicy klasowej, wskazuje jak cery i łaty powinny być rozmieszczone na płatku, podając przytem wszelkie potrzebne wymiary, wreszcie dużą igłą i sznurkiem wykonuje sama kilka ściegów na siatce i poleca uczenicom

czynić to samo na płatkach. Cery powinny być wykonywane nie po wierzchu materyału, ale tak, jak się zdarzają w praktyce, a więc na materyale przeciętym lub wyciętym w kwadrat.

Od chwili, gdy uczenice ukończyły metodyczną naukę cerowania i łatania na płatku, należy je wdrażać do naprawiania nie zupełnie zniszczonej bielizny. Duże cery i łaty są trudne do wykonania, zresztą należy przypominać, że dobra gospodyni nie dopuszcza do tworzenia się wielkich dziur, lecz łata je i ceruje, dopóki są małe. Dla ujednostajnienia i ułatwienia nauki poleci nauczycielka, by na lekcye naprawiania bielizny uczenice przynosiły ile możności jednakowy rodzaj naprawek, a więc na jedną lekcyę pończochy do cerowania, na inną popękaną bieliznę do cerowania, na inną bieliznę dziurawą do łatania i t. d. Bielizna do naprawy powinna być przedtem porządnie wyprana.

4. Haft biały.

Środki naukowe: Tablice ścienne z wzorami ściegów, używanych w dzierganiu, sznurkowaniu (haftowaniu dziurek) i w hafcie atłaskowym, wzorowo wykonany model serwetki, okolonej ząbkami w części ostrymi, w części okrągłymi, kilka ząbków należy pozostawić tylko podwleczonych; wzorowo wykonany model poszewki na jasiek, ozdobionej dziurkami i haftem atłaskowym, małe nożyczki stalowe.

Przybory dla uczenic: Do nauki dzierganiа: kawałek materyału lnianego lub bawełnianego, wielkości jak na serwetkę pod chleb, byle był miękki i niezbyt gruby, motek bawełny kolorowej Nr. 25 D. M. C. Bawełna powinna być również miękka, nie kręta i dobrze się układająca. Do nauki sznurkowania i haftu atłaskowego: 50 cm perkalu, motek bawełny Nr. 35 do podwlekania i motek bawełny z połyskiem Nr. 50 do sznurkowania i haftu atłaskowego.

Wskazówki. Nauka haftu rozpoczyna się od dzierganiа. Postępowanie metodyczne takie same, jak w nauce szycia. Przy pomocy rysunku na tablicy oraz wzorów ściennych wyjaśnia nauczycielka i pokazuje całej klasie lub całemu oddziałowi równocześnie sposób wykonania ściegu, czy to w dzierganiu, czy w sznurkowaniu dziurek, czyli też w hafcie atłaskowym, poczem poleca uczenicom wykonać to samo na własnym materyale. W dzierganiu zwraca szczególniejszą uwagę uczenic na kierunek nitki, na staranne łączenie jednego ząbka z drugim i na zachowanie czystości linni rysunkowych.

Do nauki haftu sznurkowego dobiera wzory łatwe, nie drobne i wyraźne, czuwa nad tem, by uczenice, ostrożnie wycinały środek dziurek, a nie poprzestawały tylko na przecięciu ich w krzyż i by wykonywały haft od ręki lewej do prawej. Wzór do nauki haftu atłaskowego powinien być również łatwy, nie drobny i wyrazisty, składający się z listków kończastych i okrągło zakończonych. W hafcie atłaskowym zwracać należy uwagę uczenic na kierunek nitki i na jak najdokładniejsze zachowanie czystości linii rysunkowych. Dopiero po ukończeniu poszewki, a więc po nabraniu pewnej wprawy w hafcie atłaskowym, mogą przystąpić uczenice do haftowania monogramów na poszewkach, chusteczkach, byle nie batystowych i t. p. przedmiotach. I tu jednak wzory powinny być wyraźne i łatwe. W doborze wzorów do haftu należy uwzględniać szczególniej motywy swojskie.

5. Szycie na maszynie.

Wskazówki. Właściwą naukę szycia na maszynie poprzedzi wyjaśnienie konstrukcyi maszyny w ogólnych zarysach, poznanie jej części składowych i ich znaczenia; pouczenie o tem, w jaki sposób należy się obchodzić z maszyną i jak ją ustawiać do roboty. Następnie wyjaśni i pokaże nauczycielka powstawanie szwu w szyciu na maszynie i zwróci uwagę uczenic na podobieństwa i różnice szwu wykonanego maszyną a ręką. Wytłómaczy dalej, że szwy maszynowe mogą być równe i piękne tylko wówczas, gdy maszyna jest należycie uregulowana i bardzo czysto utrzymana, że w tym celu trzeba maszynę często odczyszczać naftą i zapuszczać specyalną oliwą do maszyn; pokaże im sposób czyszczenia i zapuszczania maszyny oliwą i będzie się stale domagała tego, by w ciągu roku każdy oddział uczenic czyścił i zapuszczał swoją maszynę (Z reguły powinna 1 maszyna przypadać na 8 uczenic). Uczenice powinny jeszcze zapamiętać sobie:

a) że stopy maszyny nie należy spuszczać, jeżeli niema materyału między transporterem a stopką;

b) że grubość i napięcie nitki górnej i dolnej zastosować należy do materyału, na którym się szyje;

c) że przy zaczynaniu i kończeniu szwu, iglica powinna zajmować najwyższe położenie;

d) że przy zaczynaniu szwu obie nitki, górna i dolna (10 cm długie), powinny leżeć na płycie maszyny i że przez chwilę trzeba je przytrzymać ręką; inaczej dostaną się pod spód i zahamują ruch maszyny.

Do ćwiczeń wstępnych wyłącza nauczycielka koło i uczy stąpania na pedale; gdy uczenice nabrały w tem dostatecznej wprawy, pokazuje im, jak się włącza koło, nawleka igłę i czółenko lub pierścień i poleca wykonać pierwszą próbę szycia na jakimkolwiek materyale, choćby na papierze po nakreślonych liniach. Każda uczenica powinna sobie sporządzić wzornik najważniejszych ściegów i szwów maszynowych, przyczem pozna i nauczy się używać przyrządów do marszczenia, obrębiania, robienia zakładek, wyszywania szutasiem i t. p.

Pozostaje jeszcze pouczenie o tem, jak się przyrządza robotę do szycia na maszynie, jak się szwy zakończa; dopiero po tych wyjaśnieniach i ćwiczeniach wstępnych przystępują uczenice do szycia na maszynie, które od pierwszej chwili powinno być prawidłowe i staranne.

6. Krój bielizny.

Środki naukowe: Wielkie tablice ścienne z wzorami krojów; kroje wycięte z papieru; prawidłowo uszyte modele bielizny, przepisanej planem nauki; metrowy lineał z podziałką centymetrową; lineał kątowy; kredki kolorowe; nożyczki krawieckie.

Przybory dla uczenic: Kilka arkuszy jasnego papieru pakunkowego; materyał potrzebny na skrojenie i uszycie bielizny, planem przepisanej; zeszyt rysunkowy, radyrka i nożyczki.

Wskazówki. Naukę kroju poprzedzi pogadanka, której celem wykazać uczenicom, jak bardzo pożyteczną, konieczną niemal jest w życiu rodzinnem znajomość kroju i szycia bielizny.

Właściwą naukę rozpoczyna nauczycielka wskazując sposób brania miary na koszulę damską dzienną i rysowania form wielkości naturalnej według wziętej miary. Dla uprzystępnienia i uzmysłowienia danych pouczeń staje tak, by wszystkie uczenice mogły dokładnie widzieć każdą jej czynność, każdy ruch jej ręki i bierze miarę na jedną z uczenic, wyjaśniając szczegół po szczególe na tablicach ściennych i na rozpiętym na tablicy modelu. Uczenice ćwiczą się w braniu miary jedna na drugą, notując wymiary w zeszycie i według nich rysują formy na papierze pakunkowym. Gdy już w tem nabrały pewnej wprawy, przypina nauczycielka przygotowany materyał do tablicy i według jednej z wziętych miar (normalnej) wprost na nim rysuje formę w oczach całej klasy; następnie poleca uczenicom wykonać to samo według miary własnej, również wprost na materyale; sprawdza, czy forma jest prawidłowo narysowana, poucza, ile centymetrów dodaje się na szwy i obrąbek, jak się wykrawuje szyjkę a wykrojonego materyału używa na potrzebne listewki do ramiączek i szyjki. Po tych pouczeniach dopiero krają uczenice koszule według narysowanych form. Dla pogłębienia i utrwalenia nabytych wiadomości odrysowują tę samą formę według zmniejszonej podziałki na zeszytach rysunkowych i przy tej sposobności należy je pouczyć o zmniejszaniu i powiększaniu form, tudzież o przenoszeniu krojów z żurnali. W podobny sposób przeprowadza się krój innych części bielizny. Gdy będzie mowa o kaftaniku nocnym, zwróci nauczycielka uwagę na to, że kaftanik kraje się zawsze według formy sporządzonej z papieru, podczas gdy inne rodzaje bielizny rysuje się wprost na materyale.

Każde dane wyjaśnienie należy odpytać niezwłocznie dla przekonania się, czy wszystkie uczenice rzecz wyjaśnioną dokładnie zrozumiały. Nieraz wypadnie naukę powtórzyć i raz jeszcze uzmysłowić.

7. Krój i szycie sukien.

Środki naukowe: Lalki w dwóch wielkościach; żurnale, deski do prasowania, maglowniki i żelazka; metrowy linear z podziałką centymetrową, lineał kątowy i kredki kolorowe; radełko i nożyczki krawieckie. Zbiór próbek materyi bawełnianych, wełnianych i jedwabnych.

Przybory dla uczenic: jak do kroju bielizny; prócz tego radełko.

Wskazówki. Naukę rozpoczyna się od kroju i uszycia halki.

Tok postępowania jak przy kroju bielizny, a więc pouczenie o braniu miary i rysowaniu formy według wziętej miary; ćwiczenia w braniu miary i rysowaniu form wielkości naturalnej, w zmniejszaniu i powiększaniu krojów, w rysowaniu formy w zeszycie rysunkowym o zmniejszonej podziałce, w przenoszeniu krojów z żurnali; wreszcie narysowanie halki na materyale i skrojenie jej według wymogów krawieckich.

Przed skrojeniem halki należy pouczyć uczenice na zbiorku próbek o rozróżnianiu materyi bawełnianych, wełnianych i jedwabnych, o ich jakości i cenach, o większej trwałości dobrych gatunków, o sposobie układania do kroju i krajania

materyi gładkich, w kropki, paski, kratki lub deseniowych. Skrojoną halkę fastrygują uczenice i zeszywają na maszynie pod nadzorem i według wskazówek nauczycielki, rozprasowują szwy starannie, wykończają i zdobią wstawkami, taśmą, szutasiem, plisami lub falbankami rozmaitego rodzaju. Falbanę wolantową o ile byłaby w użyciu, krają według formy, danej przez nauczycielkę.

Krój i szycie spodnicy (sukni) do bluzek przeprowadza się w ten sam sposób według kilku najnowszych ale i najprostszych wzorów (fasonów) z żurnali. Unikać należy wzorów (fasonów) trudnych i skomplikowanych, gdyż niewprawne jeszcze i zbyt młode uczenice nie mogłyby podołać zadaniu.

Roboty uszyte powinny być zaopatrzone wykazem zużytkowanego materyału i dodatków (ile metrów, na jaki cel i po jakiej cenie).

Następuje krój stanika o dwóch i trzech boczkach według metody, możliwie najłatwiejszej do pojęcia. Pouczenia o braniu miary i rysowaniu formy, oraz ćwiczenia uczenic w braniu miary i rysowaniu formy według wziętej miary, w zmniejszaniu i powiększaniu krojów, w przenoszeniu krojów z żurnali, odbywa się tokiem jak poprzednio, z tą jednak różnicą, że w zeszytach rysunkowych, obok rysunków krojowych notują uczenice sposób brania miary na stanik i rysowania stanika, gdyż krój stanika przedstawia wiele trudności i łatwo się zapomina. Jeżeli uczenice chcą mieć w przyszłości pożytek z nauki, pobranej w szkole, powinny starannie przechować te zeszyty.

Gdy uczenice wyuczyły się rysować normalną formę stanika o dwóch i trzech boczkach, powinny narysować formę stanika każda dla siebie według miary, wziętej przez koleżankę a sprawdzonej przez nauczycielkę. Po prawidłowem wykonaniu rysunku same formę wykrawują. Następuje pouczenie o materyałach, na staniki używanych, o sposobie przykładania formy do materyału i prawidłowem krajaniu. Skrojone części stanika fastrygują według otrzymanych wskazówek, próbują, uskuteczniają same potrzebne poprawki, szyją wykończają starannie i przyozdabiają podług żurnali lub własnego pomysłu, ale pod nadzorem i kierunkiem nauczycielki. W podobny sposób przeprowadza się krój rękawa zwykłego, krój i szycie bluzki i rękawa do bluzek.

Zakończeniem nauki kroju i szycia sukien jest samodzielne skrojenie i uszycie przez uczenice sukni wełnianej ze stanikiem na podszewce, do czego są już należycie przygotowane.

Każda wykończona w szkole robota powinna być zaopatrzona wykazem zużytkowanego materyału i dodatków.